

STRAŽA

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Slov. kršč. social. zveza — Zveza nar. društev.

Preteklo nedeljo se je vršil v Celju občni zbor liberalne zveze narodnih društev. Ustanovila se je pred letom kot nasprotnica S. K. S. Z. Nje ustanovitelji so tedaj s tem pokazali, da jim je za složno delo kakor v političnem, tako tudi na nepolitičnem polju le v besedah. Ustanovili so liberalno zvezo društev, ne z namenom, širiti med narod izobrazbo, ampak ugonobiti na narodno-izobraževalnem polju lepo delujočo S. K. S. Z. Njih želja pa se jim ni in ne bo posrečila, in prej bodo imeli priložnost se solziti na grobu svoje Zveze, kot na grobu iste, katero bi najraje utopili v žlici vode.

Občnega zbora se je udeležilo 150 oseb, a še tukaj je pripisal „Narodni Dnevnik“: „Odkritosrečno povedano, nismo pričakovali tolike udeležbe“. Ako pridemo na občni zbor katerega naših društev, je navadno tam do 200 in še več oseb, a na občnem zboru liberalne zveze, katera ima baje po celem Spodnjem Štajerju svoj delokrog, jih je bilo samo 150 v kljub vsej strastni agitaciji. Pšenica jim po njih lastnih poročilih nikakor neče v klasje, in kako tudi, ker ni pametnega človeka, ki bi pristopil zraven. Vsakdo vidi, da se mesto vsestranske izobrazbe goni v društvu le nadstrankarska lajna poginjavajočega liberalizma.

Liberalna zveza šteje 73 društev, in sicer: 25 bralnih društev in Čitalnic, 2 ljud. knj., 5 pevskih in tamb. zborov, 8 požarnih bramb, 5 akad. društev in odsekov, 9 učiteljskih društev, 11 Ciril-Metodovih podružnic in 8 raznih društev, katerih imena jim menda niso znana, ali pa jih je sram objaviti. Iz teh števil in imen razvidimo, da so liberalci pobrali res vse, kar je njihovega, v svojo zvezo, a še pri tem prišli komaj do številke 73. Ako bi S. K. S. Z. ravnala po tem ključu in pristela med svoja društva tudi vse naše požarne brambe, pevske in tamburaške zборе, ljudske knjižnice, tedaj lahko z zavestjo trdimo, da bi število od 115 poskočilo na 300 ali še več. Toda S. K. S. Z. ima le društva, ki imajo jasen namen izobraževati narod in to v istini tudi izvršujejo, kar se liberalni zvezi pri tej mešanici društev ne more pripoznati v kljub temu, če tudi pride Pesek večkrat po blatu in vodi iz skritih Narapelj v Celje k seji.

Da se pa liberalci ne bodo ujedali v nas, da se po njih načinu le hvalimo in da stvar pretiravamo, hočemo v naslednjem navesti par števil, ki dovolj značijo delo S. K. S. Z., ki je že sedaj na višini, do katere se liberalni delavci ne bodo nikdar povzpeli.

S. K. S. Z. je pred kratkim razposlala svojim društvom poziv, da ji poročajo o svojem delovanju v minulem letu, ji podajo razne podatke, da sestavi statistiko včlanjenih društev. Do danes se je odzvalo 41 bralnih in izobraževalnih društev, iz katerih poročil dobimo sledeče:

PODLISTEK.

Nov klobuk.

I.

Davčnemu pristavu Ivan Kolencu je bilo treba klobuka in zato je bila tisti dan, ko je dobil plačo, njegova prva pot h klobučarju.

Sicer je bilo že mračno in so gorele po prodajalnah že luči in Kolenc je vedel, da se zvečer navadno slabo kupi. Vedel je, da izgleda pri luči marsikatera stvar malo drugače kakor sicer, ali tisti dan se ni mogel ozirati nato. Klobuk je bil za tiste čase najpotrebnejša stvar v njegovem življenju in ker ni bil neumen, je umeval to sam zelo natančno.

Dogodi se na primer včasih, da slučajno kdo v roke vzame — v kavarni ali gostilni — tuj klobuk, pogleda vanj in vidi zelo grdo umazano podlago, notranji trak od usnja ves črn od masčobe, ki že leze preko klobučevine in se že kaže na gornji strani krajevcev.

— To ni moj klobuk, vaš tudi ne. No, nekdo se je okoristil s kakšnim boljšim, tega je pa pustil v zameno. Kakšen bolj prebrisan revček!

Tako reče prilično gospod, dene klobuk nazaj, človeku pa je zelo nerodno.

— Moj je, — no — Jaz ne vem — zmotil sem se —!

Nerodno je bilo pristavu Kolencu in je šel in se je pogajal za klobuk.

Članov štejejo ta društva skupno 2990, ter imajo v l. 1908 9762 K 07 v dohodkov in 8357 K 31 v stroškov. Knjižnice teh društev štejejo 13756 knjig najrazličnejše vsebine. Društva so priredila 123 predavanj in 89 veselice. To so številke, na katere je lahko S. K. S. Z. in nje društva ponosna. Povdarjamo pa še enkrat, da so to poročila le 41 društev, od 74 društev še statističnih podatkov pričakujemo. S tem je liberalno čevkanje, da S. K. S. Z. ne odgovarja svojemu namenu, popolnoma pobito, še bolj pa bo takrat, ko bodo imeli skupne podatke vseh naših društev.

V „Nar. Dn.“ beremo dalje v poročilu o tem občnem zboru med drugim, da je revizor Štubler sprožil lepo idejo, naj bi „Zveza“ priredila podučen tečaj za kmečke fante in druge. S. K. S. Z. take tečaje že dve leti prireja z velikim vspohom in bo to delo nadaljevala tudi v prihodnje, a pri liberalni zvezi je to še le sedaj sprožena ideja. So pač še daleč za nami!

Posebno nas pa zanima poročilo tajnika Lesničarja o alkoholizmu. Kdor je bral pred kratkim časom celjsko časopisje, to je pred antialkoholnim kongresom v Ljubljani, se je res moral čuditi, kako so morejo iz tako važnega vprašanja norčevati. Videl je, da ti gospodje ne morejo z resnim očesom opazovati tega velevažnega gibanja, kateremu vendar vsak pameten človek pripozna velikansko važnost za slov. narod.

Liberalni generali so se, mesto, da bi o stvari trezno in pametno sodili, skregali s pametjo in alkoholovimi duhovi, ter celo prirediteli nesramno blatili. No, prišel je 11. julij in na enkrat je g. Jano Lesničar začel priporočati — abstinenco. Pred 4. julijem niso nič hoteli vedeti o abstinenci, a dne 11. julija je tajnik liberalnega življa v Celju že goreč antialkoholist. To je gotovo razveseljivo, če hočejo tudi na tem polju delovati, toda bojimo se, da bo to, kakor vse, kar naglo splamti, tudi naglo ugasnilo. Govornik je bil prepričan, da bo to gibanje našlo sčasoma tudi v „naših“ (t. j. liberalnih) krogih veliko pristašev. To bi bilo zelo priporočljivo!

Iz vsega tega lahko spoznamo, da liberalna zveza le od daleč caplja v temi za S. K. S. Z. Hoče in hoče jo dohiteti, jo psuje in zabavlja, da bi jo s tem zadrževala v njenem delovanju, toda zaman. S. K. S. Z. ponosno dviga svojo zastavo, z veseljem se ozira na svojo mogočno četo, katero vodi v boj za vero in dom. Nič ji ne morejo škodovati liberalni brezverski prijatelji, ampak njih škodoželjnost ji le koristi. S. K. S. Z. ve, da je nje trajni obstoj le v resničnem delu, zato se ne ozira in se ne bo ozirala na podle napade liberalnega časopisja, ampak bo korakala svojo pot naprej, dokler ne doseže ciljev, katere si je postavila.

Širite „Stražo“

Izbral je zelo ponižen klobuček, s ponižno potlačeno štulo, s krajevci ne širokimi in ne ozkimi, s trakom črnim in ne širokim. Klobuk ni imel nobene določene oblike, vsake je bilo malo na njem; neka-ko sličnost je imel s polcilindrom, pa ni bil okrogel in so bili krajevci širji in malo klapasti, ampak od vsake strani je bil malo podobno vzbočen in zao- krožen. Z umetniškim širokokrajnikom je imel tudi nekaj skupnega. Bili so namreč krajevci, kakor je povedano, precej klapasti in tudi štula je bila po- mečkana precej ženialno.

Podoben je bil klobuk tudi visokemu cilindru, če se je pogledal od spodnje strani, recimo, če se ga je položilo na mizo. Srpasto je bil spodkrožen na ta način, da se je dotikal mize samo sprednji in pa zadnji konec, kakor je to slučaj pri visokem cilindru.

Kolenc ga je primeril in klobučar ga je zelo pohvalil.

— Lepo se poda, kakor bi iz glave prirastel. Kaj ne, tega, gospod?

Kolenc je pocukal klobuk malo naprej in malo nazaj in potem je odgovoril popolnoma glasno in odločno:

— Tega!

Plačal je krono manj, kakor je rekel klobučar prvotno, stari klobuk je zavil v papir in je odšel proti domu.

II.

Zvečer je prišel v gostilno in vsi so se ozrli nanj in drugovi pri mizi so se zasmeli.

— Nov klobuk, Kolenc, ampak čuden!

Graškemu „Volksblattu“ v spominsko knjigo.

V sredo v jutranji številki je „Grazer Volksblatt“ na nečuvnen način napadel dr. Šusteršiča v članku „Dr. Schlindra—Schusterschitz.“ Namen je jasen: diskreditirati voditelja obstrukcije pred šir- no javnostjo. Na ta napad je odgovoril „Slovenec“ in zapretil, da bodo slovenski naročniki začeli list vračati, kar je pravzaprav samo, ob sebi umovno. „Grazer Tagblatt“ je pa zato „Grazer Volksblatt“ malo potegnil. V četrtkovi večerni številki odgovar- ja ta:

„Mi niti vedeli nismo, da se je „Slovenec“ na nas spomnil v zadevi krotitelja parlamenta (Parla- mentsbezwinger) dr. Šusteršiča. Slovenskega jezika žal nismo zmožni in nemški prevod se nam ni po- slal. Z bojkotom se nam je pretilo? Če bi bilo res, kar piše „Tagblatt“, bi iz tega uvideli, da se „Slo- venec“ boji, da bi se znalo tudi med pristaši dr. Šusteršiča zvedeti, da je bilo frivolno igranje z ob- strukcijo hudodelstvo proti ljudstvu, tudi proti slo- venskemu ljudstvu. Za drugo bi nam grožnje ne bi- le nič mar.“ — Tako „Volksblatt“!

Umljivo je, da „Volksblatt“ brani in opravi- čuje postopanje svoje stranke, neodpustljivo pa je, da dela sedaj s takimi sredstvi proti poslancem, ki zastopajo ista krščansko-socialna načela, lef da so druge narodnosti (in so sedaj zato zavzeli drugo stališče. Ako je dr. Šusteršič res izgubil svojo čast, zakaj so ga pa povabili leta 1907 za slavnostnega govornika na VI. avstrijski katoliški shod na Du- naj in tedaj pisali o njem, da je ena najmarkant- nejših osebnosti v političnem življenju v Avstriji?

Zelo zanimiva je izpoved „Volksblatta“, da ni- ma v celem uredništvu človeka, ki zna naš jezik. In tak list naj je točno in objektivno poučen o na- ših razmerah, o naših potrebah in težnjah! Sedaj seveda lahko razumemo, kako je mogel „Volksblatt“ že tolikokrat pisati o nas čisto krivo. Opomba, da se mu ni poslal nemški prevod „Slovenčeve“ no- tice, je pa naravnost naivna.

O obstrukciji naših poslancev misli lahko vsak, kakor hoče, brani ali odsoja jo lahko po svojem pre- pričanju, toda zahtevati se mora, da se razlogi na- sprotnika uvažujejo in zato, da se jih pozna iz pr- vega vira. To je elementarna zahteva v zasebnem in javnem življenju. — Ako slovenski naročniki „G. V.“ ne morejo več zaupati, si je sam kriv.

* * *

Razkril se je, mislil je, da se šali, kakor je to tako med drugovi navada.

— Nov klobuk, Kolenc, daj ga, lepo te pro- sim, še enkrat na glavo!

Kolenc se je smejal tudi sam in je obešal suknjo.

— Ampak lepo te prosim, samo še enkrat ga deni na glavo —

Drug se je smejal na glas in Kolenc ga je ubogal. Snel je klobuk in ga je posadil na glavo in drugovi so se ozrli vanj.

Vsi so se smejali na glas, nihče ni mogel od- nehati in Kolenc je vzel klobuk iz glave in ga odložil. Pogledal je po ljudeh okrog sebe in tudi ljudje za drugimi mizami so se smejali.

Gledali so v stran, delali so kakor bi neč vi- deli, smejali so se zoper voljo, robe so pritiskali k ustam, v obraz so bili zelo rdeči.

— Imeniten klobuk si kupil! — rekel je eden izmed drugov in vsi so se nasmejali krotoma.

— Drag mora biti! — rekel je zopet drugi in vsi so se zasmejali zopet v novem krohu.

Potem je vstopil davkar, debel in okoren mo- žak, vzdihoval pri slačenju suknje, sedel potem, in ko je zagledal pristava, se je na glas zasmel.

— Videl sem vas v mraku na ulici. Kaj, ga imate seboj?

Pogledal je gor med klobuke, pokazal je z de- belim prstom na Kolencov klobuk, vdaril je z ro- kami ob debela kolena in se je na glas zasmel.

— Še vse svoje življenje ne — naka —

Hotel je nekaj povedati, ali smejal se je tako

Veleizdajniški proces.

Nastič je trdil, da je črnogorska afera nekaka predpriprava za jugoslovansko revolucijo. Ko je prišel Nastič iz Belgrada, je takoj sumil, da se pripravlja teroristiška akcija v Črnigori. Dne 6. ali 7. novembra so pa zasledili v Cetinju eksplozivni material in ga zaplenili. Njega so naprosili, naj konstatira, ali je to tisti material, katerega je on prinesel iz Kragujevaca v Belgrad. Ko se je vrnil v Sarajevo, mu je dal Milan Pribičević revolucionarni statut, katerega je on pozneje dal črnogorski vladi na razpolago. Srbobran ga je jel napadati ter prinašal celo vrsto njegovih pisem s pripombo, da Nastič tako dela iz osvete.

Nastič prečita nato svoja pisma in jih razlaga po svoje.

Čita se dalje pisma Milana Gojakovića, iz katerih se razvidi, da je srbski vnanji minister dr. Spalajković poslal Nastiča v kragujevačko tovarno.

Nastič: Sedaj moram govoriti o moji aferi z štabnim častnikom Fornerom. Nekega dne je prišel k meni neki dimnikar in mi je rekel, da me kliče Forner. Meni se je zdela takoj cela stvar nekako zagonezna in misteriozna, ker nisem še nikdar čul o kakem stotniku Fornerju. Mislil sem, da mi nastavljajo past. Šel sem pa vseeno na omenjeni naslov. Tam sem dobil res na zapovedništvo stotnika Fornerja, kateri bi od mene rad zvedel natančneje podatke o banjaluški aferi. Forner je vedel za moje pričanje v Cetinju in je mislil, da mu zamorem tudi postreči s podatki za velesrbsko propagando v Bosni. Jaz sem nato štabnemu častniku povedal, da v Bosni ni nikake propagande.

Zdaj čita Nastič iz svoje brošurice vse ono, kar je pravil Fornerju o velesrbski propagandi v Bosni.

Meni se je čudno zdelo, zakaj me je ravno en stotnik izpraševal, pravi dalje, pozneje mi je pa vse jasno postalo. Za stotnikom je tičal šef generalnega štaba. Jasno mi je tudi, zakaj da je meni bosanska vlada odpuščala vse kazni in globe. Vse to je resnica, ker se še do danes ni demantiralo. Forner mi je dejal, naj idem na Dunaj in naj tam zgovorim generalu, kakor sem njemu. To mi bilo preveč predrzno za mene. Odpisal sem stotniku, da ne grem na Dunaj. Ko je on prejel moje pismo, mi je precej surovo odgovoril v posebnem pismu, v katerem je bilo 30 K denarja.

Branitelj dr. Hinkovič: To je bilo pa prav malo.

Nastič: Da, jako malo (Smeje). . . V Belgradu so bili med tem časom zelo hudi na mene. Bali so se, da jim jaz preprečim vse mahinacije. Vsi niti v Zagrebu, Mostarju in Belgradu so me jeli kot na komando napadati. To je najboljši dokaz, kako so v zvezi srbski listi na Hrvaškem in v Bosni z onimi v Belgradu.

Predsednik: To je resnica.

Nastič: Dalje ponovno zanikujem, da bi bil jaz agent provokater, da sem bil v doiki z bosansko vlado, to sem že prej priznal. V moji glavi se ni rodila misel o revoluciji, ampak v Slov. Jugu, kateri je vse pripravljaj za revolucijo na slovan-skem jugu.

Predsednik: Torej Slov. Jug v resnici obstoji?

Nastič: Da, obstoji od onega časa, ko je kralj Peter zasedel prestol.

Predsednik: Koliko sej in zborovanj se je pa vršilo in kateri so se jih posebno udeleževali?

Nastič: Spominjam se več važnejih zborovanj. Posebno pa onega v mesecu februarju, na katerem sta bila tudi oba Pribičevića in na katerem se je

silno, da mi mogel izgovoriti. In tudi drugi so se smejali in niso mogli nehati.

Potem je vstopil kontrolor, dolg in suh človek s sivimi lepo počesanimi lasmi.

— O — gospod Koleneč!

Pogledal je takoj nanj, zasmejal se je nalahko in se je ozrl med klobuke.

— Ah, tukaj ga imate!

Nasmejal se je veselo in je potrepal po rami Koleneča in sedel.

— Kaj, ste ga tudi vi videli?

Davkar je vprašal ves rdeč v obrazu od samega smeha.

— Imeniten, kaj?

Spet se je smejal na glas, tolkel jo z rokami ob kolena in solze so mu silile v oči —

Koleneč je vstal naenkrat, snel je suknjo in jo je nervozno oblačil.

— Jaz sedaj ne vem, ali ste vi neumni, — ali jaz.

Koleneč je bil užaljen in drugovi so ga mislili pogovoriti.

— Oprosti, no —

Ali takrat je posadil na glavo klobuk in posmejali so se vsi krohotoma, gostje so pritisnili ročice na usta, natakara je pozdravila in se obrnila v kot.

Tisti večer je bila sobota in drugi dan pa nedelja.

III.

V nedeljo dobodne je imel Koleneč sestanek s svojo nevesto. Povedala mu je bila, da bo promeni-

sklenilo mene poslati v Kragujevac. Valerijan Pribičević je referiral, da je pridobil za društvo Budi-savljevića in Milan pa svojega brata Adama. Govorilo in razpravljalo se je o eksplozivnem materialu in se je določil tudi za njegovo nabavo Nena-dovič.

Predsednik: Na katere kraje se je pa raztezala revolucionarna organizacija?

Nastič: Na Hrvaško, Slavonijo, Bosno, Hercegovino in Boko Kotorsko.

Predsednik: Katera pa so sredstva za to revolucionarno akcijo?

Nastič: V prvi vrsti so pripravljena navadna v drugi pa teroristiška. Bombe so bile že pripravljene na meji, da bi služile za akcijo v Bosni. To je znamenje, da bi se kmalo moralo pričeti revolucionarno gibanje s terorizmom.

Nemčija.

Novi kancler.

Posebna izdaja uradnega lista naznanja, da je cesar sprejel demisijo državnega kanclerja kneza Bülowa in mu podelil red črnega orla z briljanti.

Za novega kanclerja, ki je ob enem predsednik državnega ministrstva in minister za vnanje zadeve, je imenovan dosedanji državni tajnik v notranjem državnem uradu Bethmann-Hollweg.

Njegov namestnik je postal državni minister Delbrück. Izvršilo se je v ministrstvu še več drugih izprememb.

Cesarjevo pismo Bülowu.

Cesar Viljem je poslal knezu Bülowu lastno-ročno pismo, v katerem obžaluje, da je Bülow odločen odstopiti kot državni kancler, predsednik ministrstva in kot vnanji minister. Iskreno se mu zahvaljuje za njegovo delovanje in mu v znak priznanja in hvaležnosti podeljuje visoki red črnega orla z briljanti.

Bülowo slovo.

Viljem se je na zelo prisrčen način poslovil od kneza Bülowa. Izvršilo se je slovo javno. Cesar je dalje časa hodil po vrtu kraljevega gradu z Bülowom roko v roki: ko sta se ločila, mu je krepko stisnil roko. Vse kaže, da je cesar to nalašč storil javno, kajti postavil se je v vrtu tako, da so ga morali videti ljudje, ki so se v velikem številu zbrali pred vrtom. Tudi cesarica Avgusta Viktorija je sprejela v poslovlilni avdijenci kneza in kneginjo Bülow. Viljem je prekinil svoje poletno potovanje samo zato, da je prišel v Berlin in rešil kanclersko krizo.

Bethmann-Hollweg.

V dunajskih diplomatskih krogih hvalijo novega državnega kanclerja kot premišljenega, pametnega in treznega državnika, ki se bo hitro vgnobil v zunanje posle in proti kateremu nima nobena stranka nikakih predsodkov. Politike proti lastnemu naziranju gotovo ne bo vodil. Bethmann-Hollweg je tudi jako dober govornik.

Turčija.

Mladoturški komite.

Na mladoturške kroge je napravila nota, ki so jo izročile velevalisti visoki portii, zelo slab utis. Mladoturški komite se je baval v sredo z krečanskim vprašanjem in z vladno predlogo glede avtonomije za Jemen, katera se je zelo izpodbijala. Kakor se čuje, namerava zunanji minister podati demisijo.

rala ž njim po deseti maši v drevoredu in v ta namen naj jo pričakuje.

Pod notabene je tudi pošepnila, da ima silno mnogo pikantnih novic o svojih prijateljicah in o njihovih zaročencih,

Koleneč je čakal v drevoredu lepo napravljen in v novem klobuku, in ko je prišla nevesta Martina, se je poklonil in najsladkejšo pozdravil.

— Moj poklon, se klanjam!

Lepo se je nasmešnil, Martina pa ni odgovorila, ampak je gledala zelo začudeno gor nekam na njegovo čelo. Gledala je tako nekaj časa in zasmejala se je na ves glas.

— Ah, Ivan — ali tak —

Pogledala je, ni mogla izgovoriti, tako se je silno smejala.

— Ali tak —

In zopet se je smejala krohotno, da so stopile solze v lepe, črne oči, da je bil obrazek ves temno-rdeč kakor od krvi same.

— Tak — kje si ga pa dobil?

In smejala se je spet krohotoma in tiščala robec na obraz.

— Kje si ga pa kupil?

In smejala se je spet, da ni mogla dalje.

— Domov grem, je rekla potem, saj vidiš, da ne morem dalje, in se je obrnila in je odšla proti domu.

Tako je ostal Ivan Koleneč sam, pomislil je, neprijetno je bilo, kar je pomislil, obrnil se je proti domu, sram ga je bilo potoma in je gledal v tla.

Doma je stopil pred veliko ogledalo, gledal se je v njem od vseh strani, dal je na glavo klobuk,

Neka druga verzija trdi, da hoče mladoturški komite izrabiti ti dve vprašanji, da vrže kabinet. Turško časopisje se dosedaj vzdržuje vsakega komentara.

Sultan baje ni hotel potrditi 172 prognanstev, katere je sklenilo vojno ministrstvo. Radi tega so mladoturki zelo nejevoljni. Konečno se je mladoturški komite posvetoval o splošnem položaju in ga označil kot zelo vznemirljivega.

Na Grke pazijo.

Solun, 15. julija. Grško časopisje je podvrženo strogi cenzuri. Mladoturški komite in oblasti intenzivno zasledujejo grško gibanje. Včeraj so zopet policijsko preiskali več grških kavarn in pri tem zaplenili orožje ter aretirali čez dvajset sumljivih Grkov. Med tukajšnjimi Grki se opaža veliko razburjenje.

Carigrad, 15. julija. Policija je odkrila centralo neke velike grške skrivne zveze. Aretiranih je veliko število Grkov.

Zbornica.

Carigrad, 15. julija. V zbornični seji je bil prečitani sultanov irade, da se podaljša zasedanje zbornice do 13. avgusta.

Ubogi Abdul Hamid.

Ravnatelj nemške banke v Carigradu je prišel v spremstvu nemškega konzula v Solun in se dal od mestnega guvernerja peljati k odstavljenu sultanu Abdul Hamidu, kateremu je izročil 500.000 funtov. Ta denar je imel Abdul Hamid naložen v vrednostnih papirjih v nemški banki. To svoto pa bo ubogi Hamid moral takoj izročiti vojnemu ministrstvu. Štirinajst precej težkih denarnih vreč so že prepeljali v otomansko banko.

Raznoterosti.

Naši shodi. Dne 25. julija bo v Petrovčah mladeniški shod, na katerega prav prijazno vabimo vse dobro misleče mladeniče celjskega okraja. Natančnejši vspreml priobčimo prihodnji teden. — Dne 1. avgusta se bo vršil za Dravsko polje mladeniški shod in sicer se vrši cerkveni del na Ptujski gori pri Ptuj, a obed in popoldansko zborovanje bo pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. — Opozarjamo naše mladeniče na te prireditve!

Občni zbor narodne založbe v Celju, ki je članica liberalne celjske Zadržne zveze, je pokazal, da so bile naše trditve glede praznih kas pri celjskem časopisju resnične. „Narodni Dnevnik“ to sam priznava v svojem poročilu o občnem zboru. Povdarjalo se je, da ni mogoče, da bi liberalno časopisje moglo uspevati le s svojimi rednimi dohodki. Treba se bo ozreti pravočasno za izvanrednimi dohodki, sicer se zna pripetiti, da bo „Narodni Dn.“ zmrznil, še predno bo napočil zimski mraz. Sklenili so uvesti posebno narodno zbirko za utrditev časniškega zaklada narodne založbe. Mi iskreno pomilujemo celjska kolega, da jima prede taka huda.

Na občnem zboru narodne založbe je bila spočetka večina za to, da se z ozirom na skrajno neugodno finančno stanje preneha z izdajanjem „Narodnega Dnevnika.“ Temu sta se baje odločno uprla gospoda Spindler in Lesničar, češ, kaj bo pa potem z nama, če se to zgodi? Od česa bova živela? Iz usmiljenja do teh dveh gospodov je občni zbor sklenil začasno nadaljevati z izdajanjem „Nar. Dnev.“, pa le pod pogojem, da se oglasi še to leto 100 liberalnih rodoljubov, ki bi darovali vsak po 100 kron. Če bi se jih res oglasilo sto, bo dobil „Nar. Dn.“ 10.000 kron. Ta svota bo pa vsekako premala za po-

glej!, in tudi sam se je nasmejal. Silno smešna je bila vsa postava, obraz ni bil ne proseč, ne grozec, ne brezbrizen in ne navaden, tako mogoče, kakor gorskega pastirčka, ki je stopil na sredo med kake gospode.

Koleneč je vzel klobuk z glave, zavil ga je v papir, pokril starega in se odpravil ž njim naravnost h klobučarju.

Z ropotom je odprl vrata, surovo stopil pred starega klobučarja.

— Ali sem vam pošteno plačal?

— Čast jim, pošteno, gospod!

— Zakaj ste rekli, da mi stoji ta klobuk do bro in da naj tega kupim!

Koleneč je vrgel klobuk na pult in gledal srpo na ponižnega klobučarja.

— Dobro se jim je podal, gospod!

Ponižno je odgovoril klobučar in razvijal opi klobuk.

— Vi ste slepi!

— Da, zelo slabo vidim!

— Zakaj hvalite potem?

— Da prodam;

Koleneč je šel potem parkrat po sobi gor in dol, potem je izbral nov klobuk, doplačal eno krono in odšel.

Od tistega dne pa ne kupuje klobukov nikoli več zvečer in tudi ne veruje nikomur, in skrbi mnogo bolj za svojo zunanost.

Nevesto Martino to baje zelo veseli in ga ima v zadnjem času dosti bolj rada.

* * *

kritje celoletnega primanjkljaja, ki bo znašal, kakor so celjski gospodje že pred časom preračunali, blizu 60.000 svetlih kronic. Zato bi bilo zelo pametno za gospoda Spindlerja in Lesničarja, da se nekotiko ozreta naokoli za kako primerno službo. Mogoče jima bo pozneje dišal tudi „klerikalni“ kruh, vsaj gospodu Spindlerju, ki ga je bil svoječasno že vajej jesti.

Srbska narodna himna. Nova srbska vlada je leta 1903 odpravila prejšnjo srbsko himno „Boža pravde“ in razpisala 1000 dinarov nagrade za novo Ker pa li zmed 27 doposlanih pobena ugajala, so sprejeli zopet prejšnjo in jo nagrade z določeno nagrado 1000 dinarov. Himno je zložil naš domači skladatelj Davorin Jenko.

Neresnično je, kar pišejo od Ploja informirani listi. da je obstojal med štajerskimi slovenskimi kmečkimi in liberalnimi poslanci zaradi delegacijskih volitev kak dogovor. Takega dogovora ni bilo, za to „klerikalci“ besedolomni niti biti niso mogli. Ampak to stoji, da so liberalni listi in njih pisci veliki lažnjivi.

Ubijalci Narodne Zveze. „Slov. Narod“ poroča, da so liberalni jugoslovanski poslanci pooblastili dr. Laginjo in dr. Ploja, naj sestavita, če treba, izjavo, ki pojasni, kdo je kriv, da je „Narodna zveza“ razpadla. Vsa slovenska javnost se zahvaljuje za pojasnitve takih politikov, kakor je Ploj.

Novi naslovi za državne pravdnike. Pred nekaj leti so bili večinoma vsi višji državni pravdniki pomaknjeni v peti činovni razred, državni pravdniki v krajih, kjer so predsedniki deželnega oziroma okrožnega sodišča v petem činovnem razredu, v šesti, starejši državnega pravdnika namestniki, kjer jih je več, pa v sedmi činovni razred. Pri tem povišanju se pa naslov ni nič izpremenil, tako so imeli uradniki različnega činovnega razreda isti naslov. To se je sedaj s cesarskim odlokom izpremenilo. Višji državni pravdniki petega činovnega razreda dobijo naslov „dvorni svetnik in višji državni pravdnik“, državni pravdniki šestega činovnega razreda „prvi državni pravdnik“, državnega pravdnika namestniki sedmega činovnega razreda „državni pravdnik“, namestnik osmega činovnega razreda pa „državnega pravdnika namestnik“. Justični minister se pooblašča, da dovoli tudi iz aktivne službe izstopivšim uradnikom na njihovo prošnjo, da smejo nositi naslov, ki jim pripada po novi odredbi.

Vtisk pisemskih znamk po 60 v na poštne spremnice. Od 15. junija 1909 naprej prevzema c. kr. osrednji pečatni urad na Dunaju tudi neposredni vtisk pisemskih znamk po 60 v na navadne poštne spremnice in poštne spremnice s povzetjem. Vrednostno znamenje vtisnjeno na te tiskovine nosi isto znamkino podobo v rdeči barvi, ko se jo je uporabilo za poštne jednotnice izdaje 1908. Določbe glede neposrednega vtiska poštne vrednotnice na pisemske ovitke itd. (priloga k št. 35.903 poštne in brzojavne odredbeniki) veljajo tudi v tem slučaju smislu primerno. Od predloženih obrazcev se ne zahteva, da nosijo ime ter naslov odposilatelja ali prejemnika. Tudi ni potreba priložiti dodatka za slučaj poškodb povodom tiska. Istotako ni potreba priložiti prijavi oziroma seznamu vzorca za dotične obrazce. S poštami spremnicami, katere so opremljene z neposredno pošto vrednotnico ter se pokvarijo povodom oddaje pošiljke na pošti, je ravhati istotako, kakor s spremnicami, na katerih so prilepljene pisemske znamke.

Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Dunaju je izročil g. državni poslanec dr. Ig. Žitnik po g. dr. Valent. Rožič od svojčas med državnimi poslanci nabrane, ali tem za stradaljoče visokošolce poslanega denarja društvu določeni del v znesku K 1079 51. Dalje so darovali: sl. Kmetka posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani 100 K, potem gg.: N. N. v Ljubljani s prošnjo „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“ 100 K, Rt. Rev. John Stariha, ameriški škof v Ljubljani 20 K, Fran Burger, not. kandidat v Ribnici 15 K, dr. Ivan Milavec na Dunaju 10 K, Ivan Šepic v Konjicah 10 K, dr. Milan Škerlj, c. k. min. podtajnik na Dunaju 8 K, dr. Fr. Žižek, c. k. min. koncipist na Dunaju 6 K; po 5 K: dr. Karl Grossmann, odvetnik v Ljutomeru; Luka Lavtar, c. k. prof., Maribor; Al. Huth, c. k. fin. koncip., Radovljica; Fr. Martelanc, c. k. okr. živinozdravnik, Tolmin; Alojz Zajec, vinotrtar, Sp. Šiška in dr. Jak. Žmavc, c. kr. prof., Ljubljana; po 4 K: c. k. prof. Kuno Hočevar, Kočevje; po 3 K: sodnik dr. Anton Furlan na Brdu. — Prepotrebne darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident j. ž. v pok., Dunaj III/3, Reiserstrasse 27.

Za vlado.

Naši liberalni poslanci in listi so se sedaj z vso vnemo vrgli na obrambo vlade in na obsodbo slovenskih obstrukcionistov. Človek bi niti ne verjel, da je v liberalcih toliko ljubezni do vlade, in sicer neomejene, slepe ljubezni, ki pozablja tudi na lastni narod.

1. Kd so poslanci Slovenskega kluba odšli domov, zbrali so se dr. Ploj, dr. Laginja in dr. Tresič ter so šli prosit vlado, kateri so dosedaj pri vsakem glasovanju izrekli svoje nezaupanje, naj jim pove, če je vse res, kar so pisali listi o pogajanjih vlade s slovenskimi poslanci. Bienerth je govoril. In Ploj je potem naznanil, da je dobil „utis“, da je imela vlada prav.

2. Istotako po odhodu poslancev Slovenskega kluba razglašajo listi, pred vsem slovenski liberalni listi, da smatra nasprotni klub, to je Zaveza južnih Slavena, kojemu vsled čudnih dogodkov načeljuje hofrat Ploj, skupno politično organizacijo obeh klubov Narodno zvezo za razpadlo. Nam vsem je še znano, kako zelo so liberalci zahtevali početkom državnozbornskega zasedanja skupen klub. Ploj je ho-

dil od kraja do kraja ter pripovedoval in zatrjeval, da je za slogo, za skupno organizacijo vseh poslancev in da so le kmečki poslanci krivi, da je prišlo do razdora.

Mi smo že takrat trdili, da Ploj ne govori resnice, ampak da je ravno on takrat s svojim neodkritim postopanjem onemogočil skupno delovanje. Marsikje se to ni verjelo, ampak še vedno se je hotela krivda pripisovati dr. Šusteršiču in njegovim prijateljem. Sedaj bodo tudi ti ozdravljeni, ki so bili prej slepi!

Brez povoda, celo ob času, ko večine poslancev ni na Dunaju, razbije Plojeva garda Narodno zvezo, in to pri razmerah, ko so vsi jugoslovanski poslanci vsaj po svojem soglasnem sklepu proti sedanjim vladnim opoziciji, ko sedijo na ministrskih klopih ljuti narodni sovražniki; ko bi vsled tega trebalo najbolj skupaj držati, da se strmoglavijo sedanji sistem.

Toda ne narod, ne ljudstvo je hofratom prvo, ampak vlada, in njej na korist mora pasti Narodna zveza. Vladi na ljubo so pozabljene sedaj vse fraze o slogi, o skupnem postopanju, o klerikalni nestrpnosti itd.

3. Liberalno časopisje krije s svojo pisavo nove liberalne hlapce in sicer z nenavadno drznostjo. Kdaj si je upal za katerikoli slovenski list napisati take besede kakor jih je zapisal „Slovenski Narod“ dne 15. julija v članku „Konec Narodne zveze?“ — Tam stoji:

„Teda je prišlo v javnost, da je dr. Šusteršič kot plačilo za umaknitev svojih nujnih predlogov zahteval kar treh slovenskih vseučilišč, dobro vedoč, da je to čisto izključeno... Te zahteve so nekaj takega, da se človeku kar lasje ježe!“

Če tako pišejo in modrujejo slovenski listi, potem zaprimo svojo hišo in pojdemo kar kot hlapci in tlačani k našim narodnim sovražnikom! Zakaj še potem ta boj, zakaj vse denarne, duševne žrtve, ako so naše slovanske zahteve le za to, da se plešastim hofratom ježe lasje, to se pravi, ako so naše zahteve le za smeh in kratek čas.

Naši liberalci plavajo torej sedaj v vladni vodi. Narodu niso nikakor bili v korist, za to mislimo, da mu bodo sedaj še najmanj, ko so zavezniki našega starega nasprotnika, vladnega sistema.

Slovinci o obstrukciji.

Liberalcem na čast moramo povedati, da niso vsi tako zaslepljeni kakor Ploj in njemu zvesti „Slov. Narod“, „Narodni Dnevnik“, „Sloga“ itd., da bi obsojali vse, kar pride iz tabora dr. Šusteršiča in njegovega kluba.

Tržaška „Edinost“ z dne 14. t. m. piše, da je par dni obstrukcije Slovincem pripomoglo do večjega ugleda, nego preje štirideset let cincanja in mincjanja in da je ravno z obstrukcijo došlo slovensko ime do veljave.

In večrajšnja „Edinost“ prinaša članek „Slovenska obstrukcija in vseučiliščno vprašanje“, v katerem pravi: Stališče, ki je zavzemamo mi nasproti slovenski obstrukciji, je navskrižno s stališčem, ki je zauzumlje glasilo narodno-napredne stranke na Kranjskem. Nečemo se spuščati v meritum te kontroverze. Le na jeden argument, ki ga „Slov. Narod“ posnemlje po glasilu češkega državnega posl. dra Kramarža, „Denu“, moramo nekoliko reflektirati. Dotični pasus v članku, naperjenem proti obstrukciji, se glasi: „Mogoče, da bi bili krščanski socijanci zapečatili Bienerthovo usodo, ko bi se ne bilo tako politično nestvarno in neprimerno zavleklo v situacijo zadnjih dni vsenčiliščno vprašanje.“

Bravo! Češkemu glasilu in žnjim tudi glasilu slovenske narodno-napredne stranke se godi tu kakor častitemu proroku Bileamu. Hoče obsojati, a v resnici blagoslavlja obstrukcijo!!

Po nepotrebnem da se je zavleklo vseučiliščno vprašanje v situacijo zadnjih dni?! Zadržaje čase smo si domnevali, da so Čehi jeli umevati razloge našemu neizprosni odporu proti rešitvi vsenčiliškega vprašanja po zahtevi Italijanov — menili smo, da Čehi umejo sedaj, da je to vprašanje življensko vprašanje slovenskega naroda. Vsaj glede glasila dra Kramarža vidimo, da smo se motili.

Po njegovem in njegovih sloven. somišljenikov mnenju glede slovenske obstrukcije bi bili morali torej Jugoslovani mirno dopustiti, da dobi ne le Bienerthova vlada svoj lepi pooblastni zakon, ampak da bi tudi Italijani dobili svoje vseučilišče v Trstu?! Kajti kakor je bilo razpoloženje, moremo trditi apadiktčno: Če bi bilo prišlo vprašanje italijanskega vseučilišča v parlamentarno razpravo, velika večina bi bila za rešitev v smislu Italijanov.

Ali se pa gospodi v Ljubljani nič ne dozdeva, kaj bi pomenjalo vseučilišče v Trstu — za slovensko vseučilišče v Ljubljani?! Kaj mislijo: na koliko dijakov iz Dalmacije, Istre, Trsta, Krasa in morda tudi ožje Goriške bi moglo v tem slučaju računati ljubljansko vseučilišče?! Naj le razmišljajo gospoda v Ljubljani in če si niso na jasnem, naj poizvedujejo pri ljudeh, ki poznajo položaj!!

V eminentnem interesu bodočega vseučilišča v Ljubljani je torej, da se to vprašanje ne reši v smislu Italijanov. A to je za naš narod tako visoko vprašanje, da je hoja proti neugodni rešitvi opravičeno vsako sredstvo, ne izvemši obstrukcije!

Opravičeno smo torej rekli, da je „Slov. Narod“ ob tem vprašanju podoben proroku Bileamu, ki hoče po vsej sili proklinjati, v resnici pa — blagoslavlja. Rečeni razlog, ki ga citira proti obstrukciji, jo v resnici — vsaj z našega slovenskega stališča — le opravičuje v polni meri. Da se ni z obstrukcijo doseglo nič drugega, nego da se je prepredila rešitev vsenčiliškega vprašanja v smislu Italijanov, imamo razloga dovolj, da je ne obsojamo.

To so razlogi, radi katerih ne soglašamo s slovenskimi protivniki obstrukcije. Naše stališče je oprto na stvarne razloge brez ozira na osebe in stranke, ki so vodile obstrukcijo.

Štajersko.

Mariborske novice.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Zacherl, učitelj, nabral na srebrni poroki Janeza in Marije Črček v Podgradju 6 K 40 v; Fisolitsch Ela, učiteljica, 10 K; mariborski bogoslovci ob godu m. g. ravnatelja 10 K; Jožefa Sparavec v Podovi, nabrala na veselici dne 4. julija 20 K. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam za mnogoštevilne podpore v teku šolskega leta 1908/9. stoteri Bog plati! Predstojništvo dijaške kuhinje v Mariboru se toplo priporoča tudi za novo šolsko leto cenjenim dobrotnikom in dobrotnicam, da se velikodušno spominjajo ob raznih priložnostih blagodejnega zavoda. Uboštvo med našim dijaštvom je veliko in marsikateri nadopolni mladenič bo moral popustiti učenje, če bi obeda v dijaški kuhinji ne dobival.

Goljufija. Kočijaž Natal Jovočič je kupil v tukajšnji podružnici štajerske eskomptne banke pet starih dvagoldinarskih novcev po 2 K 90 v. Nato je šel od gostilne do gostilne, naročil si povsodi četrta litra vina in plačal potem z dvagoldinarskim novcem, katerega je izdal za novi petkronski novce. Kjer se mu to ni posrečilo, je pustil vino in odšel. V neki gostilni pa ga je dohitela usoda, ko je ravno hotel izdati zadnji novce, katerega ni mogel nikjer druge oddati, ker je nosil letnico 1867 in ga je bilo tedaj lahko spoznati. Jovočič je bil aretiran in izročen okrožnemu sodišču. Že pred nekaj meseci je Jovočič kupil dvagoldinarske novce v eskomptni banki in neposredno nato je bilo več mariborskih trgovcev na enak način ogoljufanih.

Izpred sodišča. 27letni samski hlapec Anton Repolusk iz Sv. Lovrenca nad Mariborom je 16. aprila udaril Janeza Hudeja s krampom po glavi. Dobil je 3 mesece ječe. — Dne 26. jun. je grozil 52letni Franc Muršec svoji gospodnji Mariji Solak v Zamarku pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; prav tako je grozil tudi Jakobu Stiper, katerega je Solak poklicala na pomoč. Ko je bil aretiran, je še orožnika psoval. Za vse to je dobil tri mesece težke ječe. — Hlapec Anton Petrovič je ukradel 21. marca svojemu polbratu 20 kron denarja iz zaklenjene mize, sedel bo zato tri tedne. — Posestniški sin Franc Korošec in posestnik Janez Hajšek iz Sesterž sta se v gostilni Jurja Kaiser na Majšpergu spila z gostilničarjem in Francetom Gajser. Pri tem sta pobila več steklenic in kozarcev, ter polila vino in žganje. Korošec je dvignil stol in ga zavijtel na gostilničarja. Udarec pa je prestregla gostilničarka in bila pri tem na roki lahko ranjena. Korošec in Hajšek sta se nato podala v neko drugo gostilno, pa se kmalu vrnila. Našla sta vrata zaprta. Nato sta vdrla pri zadnjih vratih. Korošec oborožen z nožem, Hajšek pa z vilami. Dekla je komaj ušla napadu. Štefanu Tolisič se je posrečilo razgrajati spraviti iz hiše. Obsojena sta bila Korošec na dva meseca težke ječe, Hajšek pa na 3 tedne ostrega zapora.

Celjske novice.

Surova nemška mladina. Surovost in podivjanost nemške mladine v Celju in okolici postaja uprav neznosna. Saj se pa ta mladina v to tudi sistematično vzgaja. Kar tramoma — seve iz zasede — napadajo nemški podivjani mladici posamne naše slovenske dečke ter jih znatno poškodujejo pri belem dnevu in to javno in celo v pričo policije. Lepe razmere!

Izpred porotnega sodišča. Zadnje tri dni se je vršila pred porotnim sodiščem ponovno obravnava proti 31letni Amaliji Ivančič iz šostanske okolice, ker je umorila svojo taščo. Amalija Ivančič je živela jako razuzdano, popivala, zapravljala sproti ves svoj zaslužek, ter izostajala od doma kar po cele dneve. Usodnega dne je po večdnevem popivanju prišla zopet domov. Tašča jo je sicer prijazno sprejela, ker se je je bala, pri tem pa jo je jako obzirno posvarila, naj se poboljša. To je Ivančičevo tako razjezilo, da je skočila na njo, jo vrgla ob tla in jo tolkla s težko podkovanimi čevlji toliko časa po glavi in po prsih, da je tašča umrla. Nato se je Ivančič sama priglasila sodišču. Pri prvi obravnavi je svoje dejanje tajila. Porotniki so takrat krivdo umora zanikali, potrdili pa krivdo uboja in obenem vprašanje, da je bila takrat dnešeno abnormalna. Sodišče jo je na podlagi teh izrekov moralo opustiti. V preiskovalnem zaporu je bila zaprta Ivančič v skupni celici z neko detomorko. Tej je celo afero odkrito povedala in pojasnila vse okoliščnosti. Ko je detomorka čula o njenem oproščenju, je javila njeno izpoved, nakar je uvedlo sodišče novo obravnavo, v kateri je bilo zaslišanih nad 70 prič, in je trajala 3 dni. Porotniki so ponovno potrdili vprašanje uboja, a brez dostavka, da je bila obtoženka v kritičnem trenutku nenormalna, nakar jo je sodišče obsodilo na tri leta težke ječe.

Nesreča. Devetletni učenec Bogomir Roš je šel še z enim dečkom mimo pralnice nemške hiše. Skozi okno se je precej kadilo. Iz radovednosti pogledata dečka notri; dekla Marija Graf pa je vzela posodo z vročim lugom in ga vtila skozi okno, da bi prepodila dečka. Zadel je enega dečka ravno v obraz, kateri je sedaj zelo razjejen. Ker deček ni mogel k sodnji, ga je sodna komisija zaslišala na domu.

Ptujske novice.

* **Hudi izgredi pionirjev.** Dne 4. t. m. okoli pol desete ure po noči sta v Pobrežju napadla dva pionirja usnjarskega pomočnika Antona Govediča in dva njegova tovariša, ki sta ga spremljala, brez vsakega vzroka. Stražnik J. Lasbacher se je pri-

blizal ravno v tem trenutku, ko je pionir Ferdinand Schneider držal v roki bajonet in klical Govediču: Služim že peto leto, nič ne škodi, če služim še dalje; jaz te zabodem! Stražnik mu je odvezal bajonet in pozival oba pionirja, da se takoj vrnejo v mesto. To sta pionirja tudi storila in pri dravskem mostu je stražnik Schneiderju bajonet vrnil. Črez minut pa je prišla cela množica pionirjev in kričala: Stražnik, kje si? Sedaj pridi sem, če imaš pogum! Redar je poklical za pomoč očinskega svetnika Kapuna. Komaj je bil ta izven hiše, so pionirji že začeli metati kamenje. En kamen je zadel Kapuna pod levim očesom tako, da je mesto takoj oteklo in da ni mogel nič več videti. Razun tega je kamenje zadelo tudi več drugih oseb. Pešci so morali zbežati v hiše. Ker je bilo od kamenja zadeto že nekaj oseb v Tomaničevi gostilni, je Tomanič parkrat ustrelil. Sedaj pa je priletelo več mož, ki so pionirje pognali v mesto nazaj.

Čudno. Tukaj imamo le eno slovensko trgovino s papirjem, a še v tej pogosto zmanjka slovenskih tiskovin. Posebno narodnih kolekov skoro nikdar ni dobiti. Ne vemo, zakaj se za to bolj ne skrbi.

Zaročil se je davčni nadzornik F. Elsbacher s Frideriko Hutter, hčerko veletrgovca Simona Hutter.

Drugi kraji.

Ljutomer. Časi se spreminjajo in spreminjajoči čas je za seboj potegnil tudi naše liberalce. Repenčili so se v liberalnem časopisju, da bi še kmalu Jeriho podrli. Posebno visoko v zrak je vrgel svoje dolge lase dopisnik „Narodnega Dnevnika“ s podpisom „Popotnik“, ter ubijal v liberalnem časopisju kaplane, razne društva itd. Toda ti časi so minili. Za liberalne popotnike se pri nas v Ljutomeru malokdo zveni in zato se je popotnik kar čez noč prelevil v „napredno mladenko“. Ne vemo, kaj je napotilo dopisnika „Nar. Dn.“, da je oblekel krilo. Ali je prišel do spoznanja, da človek s tako zgodovino ne sodi v hlače, ali pa hoče pod naslovom brhke „napredne mladenke“ delati reklamo za novo „Zvezo liberalne mladine“. Gotovo pa je to svojo prelevitev iz hlač v krilo že prej slutil, in si pustil rasti dolge lase, da ima tako sedaj „funduš“ za ameriški damski klobuk, pod katerim se bodo krog „napredne“ mladenke zbirali napredni mladenci. Gotovo pa je to svojo prelevitev iz hlač v krilo že prej slutil, in si pustil rasti dolge lase, da ima tako sedaj „funduš“ za ameriški damski klobuk, pod katerim se bodo krog „napredne“ mladenke zbirali napredni mladenci. Gotovo pa je to svojo prelevitev iz hlač v krilo že prej slutil, in si pustil rasti dolge lase, da ima tako sedaj „funduš“ za ameriški damski klobuk, pod katerim se bodo krog „napredne“ mladenke zbirali napredni mladenci.

Kraljevci. V nedeljo ponoči je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Košarja. Pri požaru se je ponesrečila hišna gospodinja. Šla je v hlev, da bi odvezala živino, med tem pa se je udrl strop in jo podsul z gorečim tramovjem in klajo. Dobila je tako hude opekline, da je za par ur umrla.

Sabovci pri Ptuj. V sredo je nastal požar, ki je uničil štiri hiše, dvema posestnikom pa tudi gospodarsko poslopje. Kako je nastal ogenj, še ni znano. Pri nas bi bila nujno potrebna požarna bramba, ker se hiše jako skupaj držijo. Ali zato naši posestniki nimajo nikdar denarja. Da imajo le žganjico, pa je vse dobro.

Rogaška Slatina. Dne 9. julija popoldne je bila trojna nevihta. Na mnogih krajih je udarilo, tako tudi v hišo Franca Lipnika v Gradiškem dolu. Trije otroci, ki so bili sami doma, so se skozi okno komaj rešili. Hiša je do tal pogorela. — V soboto zjutraj je tukaj naglo umrl častni kanonik in župnik Jan Hatrik iz Dretone na Gornjem Ogrskem. Gotovo je bil poštena slovaška duša, ker pri blagoslovljenju njegovega trupla ni bilo nobenega madjarskega duhovnika, dasi jih je več tukaj, pač pa več hrvaških. Truplo so prepeljali v domačijo. Naj počiva mirno pod visoko Tatro, a duša naj prosí za slovaške mučenike na Ogrskem! Bog jim kmalu daj vstajenja dan!

Pilštanj. Vžigalice za „obmejne Slovence“ prodaja g. Ivan Regvat. Dolžnost vsakega moža in fanta je, da zažiga tobak in smodke le z vžigalicami za „obmejne Slovence“. Vrle gospodinja in dekleta pa skrbite, da bodo povsod v kuhinji vžigalice za „obmejne Slovence“. Ljuti sovražnik hoče uničiti naše obmejne brate — pomagajte jih reševati s tem, da kupujete samo vžigalice za „obmejne Slovence“.

Zreče. Meni je „Obrambno društvo“ prijazno poslalo izresek lista „Stajere“ za vpogled. Omenjeni častnik se namreč peča z mojo malenkostjo, t. j. izmislil si je nekaj, kar podtika moji pridigi. Če bi list pisal resnico, človek bi se ne mogel in ne smel pritoževati; meni bi celo bilo všeč, ako bi cerkve ne obiskujoči „liberalci“ zvedeli za resnično vsebino vsake moje pridige. Toda, ker se meni na jezik pokladajo besede izmišljene, še to bi jaz za svojo osebo potrpeč, naj pa dobri župljani zvejo, kako da gotove vrste častniki pišejo. Torej! Ptujski „Stajere“ je dne 6. junija tiskal: „Župnik Karba je v nedeljo, dne 16. maja na prižnici večkrat ponovil: Kdor jutri ne bo Novaka volil, stori velik, smrten greh, ker s tem ne nasprotuje samo cerkvi in veri, temveč škoduje tudi samemu sebi. Cela pridiga je bila večidel volitvi posvečena, kakor menda v vseh cerkvah, le z nekaj izjemkov pravih duhovnikov.“ Jaz bi torej ne bil „pravi“ duhovnik. No, šalo proč! Imenovanemu listu sem poslal popravek, in rekel: „Jaz nisem meni podtikane stavka nikdar izgovoril, tudi pridiga ni bila volitvi posvečena“. K mojim besedam pa je „Stajere“ pristavil opombo: „Na ta „popravek“ odgovoril bode naš dopisnik“. In brezimeni dopisnik je odgovoril. Pa kako? Upam, da mu naredim veselje, če njegovo poročilo razširim skoz „Slovenski Gospodar“, ki v naši razmeroma mali župniji šteje čez petdeset naročnikov, bralcev pa seveda veliko več, naj pač tudi ti bralec zvejo o pridigi, kakršne izmed istih ni čul nobeden, četudi je pri pridigi vsako nedeljo. Dne 27. junija namreč „Stajere“ ponavlja neresnico, ako piše:

„Nerazumljivo je to, kako je vendar mogoče, da se več farmanov celo enako nekaj namisli in v tem pogovarja in pripoveduje na domih, v gostilnah, pri cerkvah o pridigi svojega župnika, dočim pa ta gospod o vsem tem ničesar vedeti neče. Zato se župniku toplo svetuje, naj on prihodajo nedeljo svoje ovčice na prižnici resno za besedo prime in jih vpraša, kdaj je še on na prižnici o volitvah kaj govoril, tembolj pa še, da bi se izrazil: kdor jutri ne bo Novaka volil, stori velik, smrten greh, ker s tem ne nasprotuje samo cerkvi, temveč škoduje samemu sebi. Cela pridiga je bila večidel volitvi posvečena. Ako se po opravi ali božji službi res nihče ne zgasi, potem je očitno spricano, da je župnik gosp. Karba v tej zadevi čist in nedolžen“. Tako torej „Stajere“. Vidi se, da dopisnik ne more vzdržati izmišljene trditve; sedaj hoče sebe osnažiti s tem, da nesuag neresnice troši na „farmane“ po „domih“ in „gostilnah“ in „pri cerkvah“. Ali je dopisnik pridigo iskal po vseh omenjenih krajih? samo v cerkvi ne? Če bi on bil osebno v cerkvi, on bi moral vsakemu obrekovalcu svojega župnika nasproti priznati, da ni slišal takšne pridige, kakoršna se v „liberalni“ svet razglasuje. Sicer pa, to je itak neka posebnost samo pri nas katoliških kristjanih, da kristjani svoje duhovnike napadajo. Kaj takega ne dela protestant ali žid ali katerisibodi inoverec. A bodi! Kar se pa tiče „stajerčeve“ želje, naj bi jaz v cerkvi poslušalce za besedo prijel, v tem obziru mu ne maram vstreči, iz razloga, ker jaz stavka meni podtikane nisem izgovoril nikdar, tem manje celo „večkrat ponovil“, torej tudi poslušalcev ne bom v cerkvi na račun klical. Pač pa dopisniku izplačam 10 K tolikokrat, kolikor bo dobil mojih poslušalcev, ki bodo pričali, da sem jaz izustil meni podtikane besede. Ako bi pa, recimo, res v cerkvi dopisniku vstregel, kakor mu strežem s pričujočimi vsticami, potem bi gotovo bilo „očito spricano“, da gospod dopisnik „Stajerec“ v tej zadevi ni nikakor „čist in nedolžen“.

Gotovlje. Volitve občinskega odbora se je vršila v soboto dne 10. t. m. Zmagala je za sedaj še na vsej črti liberalna Narodna stranka, ker se je stranka Kmečke zveze volitve le deloma vdeležila. Vendar je pa že sedaj pri prvi poskušnji dosegla v III. razredu 38 glasov proti 83; v II. razredu 12 proti 20 glasov; v I. razredu se volitve ni vdeležila in bi štela 4 proti 8 glasov. Liberalna Narodna stranka pa je bila vsa v polnem volilnem ognju. Ves generalni štab Narodne stranke iz Žalca z generalom ravnateljem Joštom iz Celja na čelu bil je v Gotovljah. Sklicana je bila tudi vsa rezerva iz Loznice in Podloga. „Mi vstajamo in vas je strah!“ V odbor je izvoljen sam cvet liberalizma iz Gotovelj; seveda tudi nadučitelj Brinarja ne sme manjkati. S to izvolitvijo so mu hvaležni Gotovljani postavili spomenik na grob njegove deželno-zborske kandidature. Tudi Cesarjevemu Mihatu se je izpolnila že davno skrivoma gojena želja, tudi on je sedaj občinski „ašus“. Sedaj bode zopet lahko mirno spal. Ne bode se mu več sanjalo od napihnenih žabic, od njegovega hudomušnega bika, ki je celo našega kovača vrh kozolca pognal itd. S tem se mu poživijo zopet živci, ker se je zadnji čas bilo že res bati za njega. Dalo bi se o novem odboru še mnogokaj zapisati, pa bomo imeli še tako čas si ga med triletno dobo večkrat pogledati. Žal nam je le par starejših odbornikov, ki se dajo od nasprotnikov Kmečke zveze in sovražnikov duhovnikov in cerkve tako slepo voditi.

Vransko. Tukaj je umrl na pljučnici in zastrupljenju krvi velezaslužen mož Jakob Mešič. Priporoča se v spomin in molitev.

Po Trbovljah in okolici se je pred kratkim klatil nek navihan slepar. Izdajal se je za brata nekega g. kaplana, in izrabljaj na sleparsk način od ljudij denar. Najbrž hodi sedaj kje po Kranjskem. Star je kakih 27 let, zelo obžganega obraza, velikih, rujavih, skoraj rdečih las. Nosi rjavo, bolj slabo obleko, in nogavice, kakor bi bil kolestar, pa zelen, žameten klobuk. Znane so mu jako razmere ormoškega okraja. Pravil je, da ima 6 gimnazijskih razredov, da je bil ekonom v Bosni, kar je pa najbrž laž. Kdor bi vedel kaj najtanonejega o tem sleparju, naj naznani to kaplaniji v Trbovlje.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje zdaj:

	dosmrtnih,	letnih,	vkup	udov,
v goriški nadškofiji	152	10243	10395	udov,
„ krški škofiji	184	6351	6535	„
„ lavatinski škofiji	455	25441	25896	„
„ ljubljanski škofiji	763	32366	33129	„
„ tržaško-koprski škofiji	75	4639	4714	„
„ poreški in krški škofiji	12	186	198	„
„ senjski in dalmatinski škofiji	11	216	227	„
„ zagrebški škofiji	23	456	479	„
„ djakovski škofiji	1	67	68	„
„ bosniških škofijah	8	163	171	„
„ somboteljski in drugih ogrskih škofijah	2	219	221	„
„ sekovski škofiji	41	399	440	„
„ videmski nadškofiji	11	229	240	„
„ raznih krajih Avstrije in Evrope	20	349	369	„
„ Ameriki	21	2109	2139	„
„ Afriki in Aziji	8	273	281	„
vkup	1787	83656	85443	udov.

Za nekaj se bodo te številke še spremenile po posameznih oglasilih.

Po navedenem številu so se še pomnožili dosmrtniki za 47, letniki za 1007, vkup za 1054 udov. Ker se nadejamo še nekaterih članov, posebno takih, ki se oglašajo šele, ko vidijo nove knjige v rokah sosedov, bo znašal celi prirastek nad 1200 udov.

Pomnožili so se pa člani goriške nadškofije najbolj, namreč za 554, za njimi tržaško-koprski za 260, potem lavatinski za 246, člani krške škofije za 185, Amerikanci za 63, škofiji Poreč in Krk za 30, razni kraji za 21 sekovska škofija jih je oglasila za 21, Djakovo in Bosna po 1 več. V „črno knjigo“ pa bi vpisali vse druge škofije, ako bi ne vedeli, da je tudi tam uspeh še vedno lep, ako upoštevamo gospodarsko budo; izgubila je ljubljanska škofija 231, somboteljska 56, videmska 18, senjska in dalmatinska 12, zagrebška 8 in Afrika 6 članov.

Koroško.

Celovec. Danes, v četrtek, se je v razstavnih prostorih na lesnem trgu otvorila tretja Koroška umetniška razstava. Otvoritvi so prisostvovali: Deželni glavar baron Ajhelburg-Labija, njegov namestnik in župan celovski plem. Metnie, deželni predsednik baron Hajn, predsednik umetnostnega društva baron Helldorf, bivši celovski župan Neuner, sodiščni predsednik vitez Schmidt, dvorna svetnika Chiari in Fossil, gar. poveljnik gm. Hess, vsi celovski in mnogo koroških in izvenkoroških umetnikov, mnogo odličnih gospa, časnikiarjev itd. Razstavo je otvoril predsednik umetniškega društva Koroškega baron Helldorf z nagovorom na dež. predsednika v katerem je omenil, da bode v Celovcu v kratkem nastala umetniška hiša. Odgovoril mu je deželni predsednik, da ga veseli, da se društvo in z njim umetnost na Koroškem tako krepko razvija. — Razstava je jako lepa; ostala bode odprta do 6. septembra t. l. Zastopano je razen boljših domačih umetnikov mnogo odličnih tujih umetnikov. Žalibog slovenskih razstavkov nismo opazili skoraj da nič, če ne štejemo par znanih koroških posili nemcev, ki tvorijo cvet „nemškega“ umetništva koroškega. Več poročamo prihodnjic.

Celovec. Dne 14. julija so se vrnili rezervisti in domestni rezervisti 7. pešpolka iz orožnih vaj po koroških mejnih trdnjavah v Celovec in so oddali opravo in se vrnili domov.

Otmanje. Naša šola se je zatvorila zaradi oslovskega kašlja.

Beljak. Nova turska železnica je povzročila jako živahen osebni promet, ki se kaže najbolj v Beljaku in v Špitalu. Ta postaja tekmuje zadnje dni z Beljakom in Trbižem.

Ljubeliče. Dne 12. t. m. je bil pri nas sejem. Priveli so prodajalci: 148 ovec, 88 vol, 51 krav, 26 junic, 19 koz, 7 konj, 8 telet. Promet je bil jako živahen. Cene 60—80 K met. stot. Trgovci so bili došli iz Štajerskega, Solnograškega in Avstrije.

Rožek. Dne 29. junija so pri nas razgrajali nemškutarji vseh barv in stanov. „Südmarch“ je pri Lajtnarju praznovala svojo slavnost. Ker je doma premalo „Nemcev“ so jih prizvali na pomoč iz Jesenic, iz Vrbe, in Celovca; največ nemškutarije pa je prišlo iz Beljaka. Niti nebo ni bilo teh posilnemcev veselo. Lilo je nekaj časa kakor iz škafa. Zvečer so netili kres in klicali „Rosegg deutsch auf immerdar! Pa ne boš, ne. Občina je postala letos vendarle naša!“

Ruda. V nedeljo je Št. Petersko pevsko društvo napravilo veselico pri podružnici Sv. Miklavža. Naši dopisniki „Bauern Zeitung“ iz učiteljskih krogov se zlo jezijo, da ni bila to rajši sūdmarchenica. Posebno veselost vzbujajo teh dopisuncv „pobožnost“, s katero zabavljajo, da je popoldanski blagoslov bil pri Sv. Miklavžu namestu v Rudi.

Mostič. Od 15. t. m. je pošta ustanovila poštno oddelko na Visoki Bistrici (pošta Svinec).

Kranjsko.

Nemška kazina v Ljubljani je vložila po svojem zvstem zastopniku dr. Egerju predlog za rubitev onih 5 obsojencev pri septembrskih dogodkih, ki so bili obsojeni na večmesečno ječo, ter povračilo škode, povzročene po demonstrantih na kazinskem poslopju v znesku 3830 kron. Razne zavarovalne družbe so poravnale od tega zneska 2140 kron in 77 vinarjev. Za preostali znesek 1689 kron in 23 vinarjev pa sedaj rubi dr. Eger omenjene osebe, ki so vse brez premoženja in že v zaporu. Ako to Nemci zahtevajo v Ljubljani, zakaj pa bi mi ne zahtevali isto tu v Mariboru, Celju ali pa Ptuj. Tu so bili pa Slovenci prizadeti in tudi tu bi se naj na prizadetih poslopih zahtevala povrnitev škode. Nastopa naj se s tako brezobzirnostjo, proti nemškim obsojencem, kot postopa dr. Eger proti slovenskim.

Velika poletna veselica v Postojnski jami se bo vršila dne 15. avgusta. Posebni vlaki bodo vozili tega dne k tej prvi poletni veselici v tem krasnem podzemeljskem raji iz vseh krajev v Postojno. Vlaki bodo šli iz Ljubljane, Trsta, Pulja, Reke, Kormina in Trbiža. Veselica bo velikkanska, ker se že zdaj delajo vs. potrebne predpriprave.

Velik meteor je padel minuli pondeljek zvečer na posestvu grofa Margherija v Št. Petru pri Novem mestu. Vpričo nekega pastirja se je meteor razletel v tri dele, predno je priletel na zemljo. Ljudje so se te nenavadne prikazni zelo ustrašili in nihče ni hotel iti takoj gledat, kam da so kosi odleteli. Sedaj jih pa brezvspešno iščejo.

Kam gremo na počitnice?

Bližajo se počitnice, čas, v katerem se vsak rad razveseljuje in razvedri. Marsikateri Slovenec in Slovenka premišljuje, kam naj gresta letos na počitnice. Vsako leto nas je vabila naša krasna gorenjska stran, letos pa naj ima to vabilo dvojno moč in veljavo.

Odkar teče bohinjska železnica, so Gorenjci zelo napredovali. Pričelo se je veselo prometno tekmovalje. Starejše hotele so večinoma povečali ali prenovili. Tu omenimo le hotel Mangart v Ratečah,

Razor v Kranjskigori, Šmerno in Triglav v Mojstrani, Triglav na Jesenicah, popolnoma moderniziran hotel in penzija Dobrova na Blejski Dobravi pri Vintgarju. Bled sam danes lahko mirno tekmuje z drugimi večjimi kopališči. Fini hotel Toplice, dobro znani hotel Triglav gospoda Peterčela, krasno prirejeni hotel Petran, na novo sezidani veliki hotel Europa in cela vrsta restavracij in vil spričujejo, kako velike korake dela na Bledu tujski promet. O Bohinju, kateri je pozimi izkazal svojo magnetično silo, nam pa od vseh strani dobajajo priznanja in sicer tudi od odličnih tujcev, ki vsi hvaležijo izvrstno postrežbo.

Tu je v novejšem času nastala cela vrsta hotelov, ki se vsi izvrstno vodijo. Krasna hotelska skupina Triglav bode — kakor čujemo — letos gostila odlično tujo in tudi domačo gospodo, ker se je tudi že dosti odličnih Slovencev oglasilo, tu nas torej pričakuje izborna zabava in izvrstna kuhinja. Hotelir gospod Seidel je najel za sezono dunajskega kuharja, njegova izvrstna, pristna vinska klet je pa že itak priznana. Cene so izdatno znižane. Cela penzija od 7 K naprej.

Izvrstni hoteli Rodica, Markež, Bistrica, Meninger in v najnovejšem času tudi hotel in penzija Turiš, nudijo tujcu in domačinu v Bohinjski Bistrici vse to, kar bi dobili drugod in morebiti še veliko boljše in cenejše.

Gospod Ravnekar je letos hotel Zlatorog popolnoma dogradil in njegova hotelska skupina na koncu Bohinjskega jezera in v bližini Savice ima tako znamenito in divno lego, da jo tudi v tirolskih Alpah le redkokje najdemo. Tudi drugod po Gorenjskem se je mnogo zidalo in popravljalo in vidi se, da naši domačini res z zdravim razumom in veseljem pripravljajo vse za letoviščarje.

Omenimo naj le še hotel Legat v Lescah, Sturm v Poljčah, Bastl in Kunstelj v Radovljici. Letos bomo tudi v mnogih gostilnah uživali vspehe ljubljanskega gostilničarskega tečaja, pri katerem je bila udeležena večina boljših gorenjskih gostilen.

Rekli smo, da mora imeti letos Gorenjska dvojno privlačno silo. Eno privlačnost smo že omenili s tem, da smo opozorili na velik napredek naših gorenjskih hotelov in gostilen; druga moč, ki nas mora z elementarno silo napotiti na Gorenjsko v letovišča, so politične razmere, v katerih živimo. Naša dolžnost je, da se ne vsiljujemo v tuje kraje, kjer nas ne marajo in zaničujejo in da podpiramo v prvi vrsti domačo podjetnost, ki mnogo trpi pod sedanjimi napadi naših nasprotnikov.

Gorenjska naj postane letos rendez-vous slovenske inteligence iz vseh slovenskih krajev, potera bomo še le preverjeni in prepričani, kako lepa je naša domovina in kako prijetno se da v njej živeti. Torej na svidenje na Gorenjskem!

Primorsko.

Hitra rešitev ponesrečenega mornarja. Ko se je te dni peljal cesarski namestnik princ Hohenlohe z rodbino od Novega grada v Kotor na Lloydovem parniku „Princ Hohenlohe“, se je zgodila nesreča, da je padel nek mornar čez krov. Mornar je bil pa tako hladnokrven, da ni zgubil ravodušja, ter se hitro oddaljil s plavanjem iz obližja parnikovih vijakov. Kapitan je pustil takoj ustaviti parnik ter pričel z rešilno akcijo. Ni bilo še pet minut in ponesrečenec je bil zopet na krovu. Namestnik je pred vsemi navzočimi laskavo pohvalil kapitana radi tako hitre in izvrstne rešitve mornarja.

Slovenski napis na spomenik pokojnega voditelja tržaških Slovencev, Viktorja Dolenc, je tržaški magistrat po večletni borbi vendar dovolil. Slovenski napis se glasi: Zaslužnemu voditelju postavili tržaški Slovenci!

Deželni zbori v Istrij. Novo izvoljeni deželni zbori v Trstu in Istrij se bodo v najkrajšem času poklicali k zasedanju in sicer prvi za 21. julija v Trst, drugi pa za 22. julija v Koper.

Nova krompirjeva bolezen. Na krompirju v okolici Gorenje Vrtojbe se je pojavila nova bolezen. Steblovje začne veneti in se zvijati (kodrati). Čudno je le, da so to bolezen opazili samo na eni vrsti krompirja in sicer na takozvanem „Budačevem“ krompirju.

Vročinska bolezen se je pojavila v Pevmi. Več oseb je že obolelo na tej bolezni, in ako ne bodo začeli izolirati obolelih, se bo začela še bolj razširati in bo okužila vso okolico Pevme.

Čipkarsko šolo so otvorili minuli ponedeljek v Sovodnjah. Vpisalo se je dosedaj 54 čipkarič. Ravnatelj čipkarskih šol je v svojem otvoritvenem govoru povdarjal, da je čipkarska obrt danes že na precej visoki stopinji. Pridne čipkarice zaslužijo veliko več, kakor pa delavke v nezdruženih tovarnah, kjer si nakopilejo po navadi bolezen, ki postane usodna za celo njih življenje. V Sovodnjah se vže nahaja tudi košarska šola, in obe šole bosta sedaj služili Sovodnčanom za povzdigo njih gmotnega položaja.

Narodno-obrambno delo.

Za „Sklad obmejnih Slovencev“ so darovali sledeči: Franc Pograjc, glavni zastopnik „Vzajemne zavarovalnice“ v Mariboru, 20 K; slavna posojilnica v Trbovljah 60 K. (Posojilnica 50 K, župnik Erjavce 10 K.); Jožef Cerjak, župnik v Rajhenburgu, 20 K; Kaplana Tratnik in Gabere v Rajhenburgu 20 K; Po shodu S. L. S. pri Sv. Petru v

Ljubljani dne 4. julija darovali nekateri zborovalci 21 K 62 vin.; Jakob Teršan, profesor v Ljubljani, 20 K. Dr. Andrej Karlin, kanonik v Ljubljani, 20 K; Fran Kimovec, prefekt v Alojzijevešču v Ljubljani, 20 K; Stanko Premrl, vodja glasbe v stolnici, 20 K; Dr. Fr. Grivec v Ljubljani 20 K; Janez Čemažar, kaplan na Teharjih, 20 K; Hranilnica in posojilnica v Žužemberku 20 K; Ivan Žavbi, kaplan v Žužemberku, 20 K; Baltazar Bartol, župnik v poklju v Spodnjem Berniku, 20 K; M. Ulčnik, župnik, Doliče, 40 K; Alojzijski abiturijentje v Ljubljani 20 K; Ivan Zadravec, župnik pri Sv. Bolfenku 20 K; Ignacij Počivalnik, dekan, Krkavec 20 K; Franc Lenger, trgovec v Zireh, 20 K; G. Gomilšak v Gradcu, 20 K; Anton Stergar, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, 20 K; V. Žlogar, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, 20 K; Jan. Bogovič, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, 20 K; Prof. Evgen Jarc, deželni odbornik v Ljubljani, 20 K; Metka Vilfan, soproga županova na Ježici pri Ljubljani, 20 K; Anton Vilfan, župan na Ježici pri Ljubljani, 20 K; Ivan Strašan iz Stražišča, 20 K; Anton Kobi, deželni poslanec, Breg pri Borovnici, 20 K; Janez Flis, generalni vikarij v Ljubljani, 20 K; Anton Zupančič, profesor bogoslovja v Ljubljani, 20 K; Jos. Zidanšek, prof. bogoslovja v Mariboru, 20 K; Dr. Jos. Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru, 20 K; Gregorij Presečnik, župnik v Frankolovem, 20 K; pri omizju na gostiji g. F. M. Krambergerja pri g. drž. in dež. poslancu Ivanu Roškarju nabral med. Ludovik Kramberger v Sv. Lenartu v Slov. gor., 40 K; P. Švegelj, župnik v Movražu, p. Buzet, 20 K. Pod geslom: „Ker se Ti ne upaš, pa jaz dam“ 20 K. Takoj nato je prišlo: pod geslom: „Kar se moja žena upa, se tudi jaz“ 20 K; Matija Karba, župnik, Zreče, 20 K; Josip Pečnak, kaplan v Trbovljah, 20 K; Alojzij Cilenšek, župnik v Poljčanah, 20 K. Slovenci, posmajte dosedanje darovatelje in sledite jim hitro in v obilnem številu, da kmalu dosežemo število 1000.

Prva četrtina Roseggerjeve ustanove je že dosežena, razglašala z radostnim zadoščenjem nemški Schulverein. Ustanovnikom se je v zadnjem času med drugimi pridružila medicinska fakulteta praškega vseučilišča, nadalje akademično obmizje v Besenboku-Brnu, obmizje Pommer pri Solneu v Gmundenu, državna zveza nemških avstrijskih železničarjev.

Nemški Schulverein največ žrtvuje za Češko. Do konca leta 1908 je porabil za Češko 5.045.000 K, torej več kot eno tretino vseh podpor skupaj. Leta 1908 je za Češko žrtvoval 190.700 K.

Otroške veselice priporoča nemški Schulverein. Namen takih prireditev bodi dvojen: dobi se nekaj denarja za nemško obrambno stvar, a pred vsem pa se naj ozira na to, da se že v nežnih sreih šolskih otrok in njih starišev vzbuja in utrja ljubezen do nemške šole. Nemški Schulverein torej teži za tem, da se že mlada srca zastrupljajo z duhom nemške nestrpnosti in nepravilnosti proti drugim narodnostim.

Nemški dečki in nemška dekleta darujejo za nemški Schulverein. Vodstvo javlja z velikim veseljem, da se smisel za narodno obrambo med nemško učečo se mladino razširja in poglavlja. Tako so na primer na koncu šolskega leta učenci brnskega gimnazija darovali 117 K, učenci brnskega učiteljskega 25 K, dijaki v Wajdhofenu 7 K in učenke 3. razr. brnske meščanske šole 7 K.

Za Nemški Schulverein je občina mesto Celje dovolila 100 K. (Kakor se vidi, znajo mestni očetje dobro gospodariti z občinskim denarjem, med katerim je tudi veliko slovenskega denarja).

Revolucija v Perziji.

Boj za Teheran.

Teheran, 15. julija. Revolucionarci se kot besni borijo proti kozakom in perzijskim četam. Morali so se že umakniti, pa so zopet z druge strani naskočili. Po celnem mestu divja hud boj. V bližini kozaške vojašnice se že naravnost obupno borijo; venomer grmijo kanoni. (Sredina mesta mora biti vsa razdejana, mrtvih in ranjenih je na obeh straneh veliko število. Sedaj se še ni odločilo, kdo je zmaga. Boj je trajal vso noč. Okoli štirih zjutraj so nekoliko prenehali streljati, pa so kmalu zopet pričeli s podvojeno silo. Dosedaj se revolucionarjem še ni posrečila akcija, za katero so šli v boj s pravim preziranjem smrti.

Teheran, 15. julija. Tekom celonočnega boja se je revolucionarjem posrečilo zasesti v strateški ozirom zelo važen vrt pri hiši polkovnika Liakowa, vendar so tukaj izpostavljeni ognju infanterije in topništva.

Teheran, 15. julija. Voditelja revolucionarcev, Sipahdar in Sardar Assar, sta poslala angleškemu in ruskemu poslaniku sledeče poročilo: Kljub dejstvu, da vihra raz hiše polkovnika Liakowa ruska zastava, so nacionalisti prisiljeni streljati na to hišo, ker so notri perzijski kozaki. Šahove čete poskušajo od severne strani udreti v Teheran.

Bombardiranje Teherana?

London, 15. julija. Iz Teherana poročajo, da je šah izdal ukaz, postaviti topove na vse mestne hribe in mesto bombardirati. Proti temu so vložili ugovor vsi poslani in storili šaha odgovorne za življenje in imetje podanikov tujih držav.

London, 15. julija. Najnovejša poročila iz Teherana pravijo, da zmajujejo šahove čete nad revolucionarji. Usoda Teherana je še negotova. —

Prebivalstvo simpatizira z nacionalisti in jim daje živila. Število mrtvih se ceni na 100, ranjenih pa do 300. Raz zborničnega poslopja vihra vladna zastava. Proti Evropejcem postopajo nacionalisti jako kulantno. Ljudske mase so zelo navdušene. Iz hleva nekega šahu udanega dostojanstvenika so odvedli vse konje v glavni tabor revolucionarcev. Nacionalisti so pekom prepovedali zapreti prodajalnice in grozijo, da bodo takoj ustrelili vsakega, ki bi to storil. Poročilo, da je šah preoblečen pobegnil, se do sedaj še ne potrjuje; nasprotno se trdi, da še vedno biva v svoji palači.

Ruske čete.

Peterburg, 15. julija. Splošno se smatra položaj v Teheranu kot skrajno resen. Ruske čete bodo udrele v Teheran. Naid Naib es Sultaneh je s svojimi otroci pobegnil v palačo ruskega poslanika. Poulični boji se še vedno vršijo.

Avstrijska kolonija.

Teheran, 15. julija. Avstro-ogrsko poslanstvo je ukrenilo vse potrebno za varstvo avstro-ogrsko kolonije. Dosedaj je kolonija še nedotaknjena.

Nevarnost za Evropejce?

Berolin, 16. julija. Tukajšnje rusko poslanstvo sodi, da se ni bati nevarnosti za Evropejce od strani revolucionarjev, ampak od šahovih čet. Če bodo šahovi pristaše poraženi, nimajo itak ničesar več izgubiti in bodo s sovražnim nastopanjem proti Evropejcem izsilili, da bodo vdrele ruske čete v Perzijo. Ruski zastopnik v Teheranu ima nalogo, sprejeti šaha v svojo palačo in če bi želel šah zapustiti deželo, mu dati tudi varno spremstvo. Ta korak bi pomenjal, da se šah odpove prestolu. — V uradnih perzijskih krogih so prepričani, da dobivajo voditelji revolucionarjev svoja povelja od londonskega perzijskega odbora, in da se v Londonu dela na to, zmanjšati ruski upliv v Perzijo.

Ogenj ustavljen.

Teheran, 16. julija. Kakor se čuje, je polkovnik Liakov izdal ukaz, da se preneha s streljanjem. Zadnja dve uri kozaki niso več streljali. — Sinoči so poizkusile šahove čete napad na severovzhodna vrata, pa so bile od nacionalistov nazaj pognane. Šahove čete imajo velike izgube.

Položaj v Teheranu.

London, 16. julija. Poročila iz Teherana pravijo, da so revolucionarci plenili od hiše do hiše, tudi evropejskim hišam niso prizanesli. Kakor poročajo listi, so bili med plenilci tudi perzijski vojaki.

Med perzijskim prebivalstvom vlada silno ogorčenje proti Rusom. Zahteva se, naj se odstranijo vsi ruski vojaški inštruktorji iz perzijske armade. Položaj za šaha je po zadnjih poročilih skrajno neugoden. Ruski in angleški poslanik sta prigovarjala šahu, naj se sporazume z voditelji nacionalistov. — Šah pa tega noče storiti.

Bombardiranje Teherana.

Peterburg, 16. julija. Na šahovo povelje so večeraj zjutraj pričeli streljati na mesto. Diplomatski zastopniki so se obrnili do ruskega in angleškega poslanika s prošnjo, naj izposlujeta od šaha premirje, da bodo inozemci lahko zapustili mesto. Šah je prošnjo odbil, češ, da ima pravico braniti se proti roparjem. Po mestu je divjal boj ves dan. Šahovi topničarji so oddali nad 200 strelcev na mesto; vendar niso povzročili posebne škode. Brzobjavni in telefonski promet je ustavljen.

Šah odneha.

Peterburg, 16. julija. Sinoči je došlo poročilo iz Teherana, da je šah vendarle privolil v premirje. Šahove čete so se umaknile v Sultanabad.

Razgled po svetu.

Henrik Ressel, sin slavnega češkega iznajditelja ladjinega vijaka Jos. Ressela, se je rodil dne 9. julija 1829, torej ravno pred 80 leti v Trstu. Kakor njegov oče, tako se je tudi on proslavil kot iznajditelj, in sicer je sestavil prvi balon; bil je to sferoid iz medi, napolnjen z vodno paro. Zaradi finančnih neprilic pa ni mogel svojih velikih načrtov izvršiti in se je moral omejiti le na modele. Dne 10. septembra 1884 je umrl pri Duhaju.

Železniška nesreča. Na progi Lvov-Podzancze je trčil neki osebni vlak v velik tovorni stroj. Dva osebna voza sta skočila s tira, tri tovorni pa so bili razbiti. Ranjenih je bilo 40 oseb, med temi 11 jako nevarno.

Roparski parnik. Po naročilu mornaričnega urada v Washingtonu so zaplenili v New Yorku parnik „Ethelworld“, ker je osumljen, da se je udeležil roparskih napadov.

Važne starine najdene v Rusiji. Iz Petrograda poročajo: Ob ustju Dona so odkrili zelo važne in dragocene grške starine. Izkopali so cele zgradbe, starogrško pohištvo, posode, meče iz zlata in brona. Sodi se, da je bila tamkaj starogrška naselbina Danais. Carski arheološki muzej je postal posebno komisijo, da prevzame omenjene izkopane starine.

Napad z bombo. Grajščak Morgador v Naviji na Španskem je povabil več gostov iz okolice k obedu. Komaj so posedli za mizo, je počila v obednici bomba. Učinek je

bil grozen. Grajščaka s soprogo, hčerke in tri goste je na kosce raztrgalo, štiri goste smrtno, vse ostale pa lahko ranilo. Zločinec je neznan, sumijo pa nekega najhujšega grajščakovega političnega nasprotnika v okolici.

Petdesetletnica vladanja črnogorskega kneza. Prihodnje leto proslavi črnogorski knez Nikola 50-letnico svojega vladanja. Ob tej priliki se bodo vršile na Cetinju in po vsej Črni gori velike slavnosti. Sodi se, da pridejo na te slavnosti tudi italijanska kraljevska dvojica in več ruskih velikih knezov.

Razmere na Kitajskem. Neverjetne so razmere, katere vladajo v dvajsetem stoletju na Kitajskem. Tam je siromašen človek naravnost pomilovanja vreden. On dela od jutra do mraka, a za tako plačo, da ne more ne živeti in ne umreti. Povrhu je pa še brezpraven, da delajo uradniki in sodniki z njim, kar le hočejo. Ni bolj slabega na svetu, ko je ono siromaštvo, ki vlada v okolici Šanhaja in Čifu. Cele rodbine so zadovoljne, ako imajo par vinarjev denarja na dan. V srednjem Kitaju, kjer je največ ljudi je malo boljše — ali tu je skoraj v navadi, da radi pomanjkanja živeža prevladuje ljudozrstvo, in ni čisto nič novega ako stariši pojedjo svoje otročice, da sebe prihranijo. Statistika dokazuje, da se nahaja na Kineškem po številu največ zločincev na svetu. Ali zato so pa tudi kitajska sodišča strašna in mučilnice so še v rabi, ko za časa Konfucija, pred 3000 leti. Najnavadnejša kazen je, da ga bijejo po bosih podplatih ali pa s podplati po obeh licih. Nek potovalec pripoveduje, da so ti udarci tako močni in strašni, da dotičnemu lica po par udarcih tako zateko, da ne more skoraj gledati z očesom in zelo redko se dogodi, da dotični odnese vse zobe v zmučenih čeljustih. Nekega obtoženca so obesili za palce obeh rok in ga bili po golih podplatih, ker je bil obtožen, da je ukradel kosček kruha. Obtoženi je ječal od groznilih bolečin a sodniki so pili čaj in se zabavali zraven. Nazadnje je revež priznal, odvezali so ga od mučilnice in podpisati je moral zapisnik. Toda siromak še ni imel dosti kazni. Sodnik je razglasil sodbo, naj se obtoženec toliko časa biča, dokler ne zajde sonce. In to se je godilo dopoldne. Koliko je moral revež še pretrpeti do zatona sonca. Take in enake žalostne razmere vladajo v cesarstvu „nebeškega“ sina, kakor Kitajci nazivljejo svoje vladarje.

Protizamorsko gibanje vedno bolj prevladuje v državi prostosti, v Ameriki. Nedavno so se vsi dvignili proti zamorskim strojevodjem na železnicah, sedaj je pa bilo odpuščenih po nalogu predsednika Tafta v Washingtonu 150 zamorskih poduradnikov.

Grozna nesreča v rudokopu. Vsled eksplozije podzemeljskih plinov se je v premogokopu pri Cordavi na Portugalskem porušil skoraj ves premogovnik, ter podsul pod seboj ogromno število rudarjev. 715 rudarjev je pogrešanih. Samo 42 težkoranjenih rudarjev so mogli do zdaj izkopati izpod ruševine.

25 milijonov kron za ljudsko štetje. To visočino so dosegli stroški ljudskega štetja v Združenih državah severoameriških. Za pokritje te velikanske svote je dovolil kongres poseben kredit.

Radi treh frankov nazaj iz Amerike v Evropo. Iz New Yorka poročajo: Milijonar Drokinski je pozval svojo nečakinjo, naj pride iz Rusije v Ameriko. Pri izkrcavanju je deklica imela pri sebi samo 122 frankov, izseljeniška komisija pa določa, da bi morala imeti 125 frankov. Radi treh frankov ji komisija ni pustila na kopno in deklico poslala nazaj v Evropo. Milijonar je radi tega tako hud, da grozi s tožbo.

Kuharica v parlamentu. Zanimivo zastopnico ima finski parlament. Pri zadnjih volitvah v finski parlament je bilo izvoljenih 25 žensk, med njimi kuharica Minna Sillaupa, ki zastopa poselsko gibanje in izdaja časopis za kuharice. Radi svoje izborne kuhinje je baje dobila mnogo moških glasov.

Veliki francoski cirkus Angelo gostuje sedaj v Krakovu. Cirkus ima 300 oseb ter izdaja svoj časopis, sev v reklame namene.

Zopet dve smrtni obsodbi v Mitrovici. 9. t. m. je sodišče v Mitrovici obsodilo na smrt brata Milana in Petra Konjević iz Nov. Slankamena, ker sta izvršila krvno maščevanje na rojaku Matiću. Počakala sta ga v zasedi in ko se je s svojim bratom vračal iz gostilne, sta streljala nanj iz neposredne bližine. Lazar Matić se je takoj mrtev zgrudil, brat pa je težko ranjen ušel.

Nevarni vlomilec. K bogati vdovi Ani Daniek v bližini Kromeriza je prišla 2. t. m. redovnica in jo prosila za prenočišče. Vdova je odkazala redovnici eno izmed svojih sob in se nato podala k počitku. Dekla je pa opazila, da je redovnica v predsobi pustila večji zavitek in radovedna kakor vsaka Evina hči je pogledala, kaj da je v njem. Imela je dovolj videti, kajti v zavitku je bila cela možka obleka. Hitro je obvestila gospodinjo in v vsi tihoti so poslali po krajnega načelnika, in orožnike. Ko so ti kmalu nato stopili v sobo in zbudili „redovnico“, se je izkazalo, da je bil to nevarni vlomilec Smutek, ki je imel pač namen oropati vdovo Daniek. Našli so pri njem nož in nabit revolver.

Bivša baletka postala advokat. Marija Rutkovska, slavna prva plesalka carskega gledališča v Peterburgu, se je pred več leti odrekla baletu in se z vsem žarom posvetila študiju prava. Prestala je vse izkušnje s krasnim uspehom in je sedaj odprla lastno odvetniško pisarno v Švici.

Narodno gospodarstvo.

O kartelih.

Karteli so sad našega današnjega gospodarskega in socialnega razmerja. Nastali so vsled obrtne in koalicijske prostosti. Oni niso otroci potrebe, ampak je do njih vedlo trezno preračunavanje, da se preprečijo bodoče nevarnosti. Karteli so plod razvite industrije, ki je vodila

do veleprodukcije. Karteli so se tudi zato osnovali, da se izjednači diferenca med kapitalnim riziko in dobičkom. Začetek kartelnega gibanja sega daleč nazaj do izdaje carinskih postav. Karteli so bili nekako toporišče k čim večji izrabi obrambne carine. Primera za to je onih 18 kartelov, ki so nastali na Nemškem po razglasu carinske tarife. Vzori za kartele so bila mnoga strokovna društva, katera so se pečala v začetku samo z strokovnimi stvarmi. Vsled kartelnega gibanja odločajo sedaj trije elementi cene ene tvarine in sicer cena predmeta v inozemstvu, pomnožena s carino in transportnimi stroški.

Država sama je največja širiteljica kartelov. Pri tem pa ne ovira kartelnega gibanja v eni državi kartelom sovravno mišljenje, kakor tudi ne prosta trgovina. Avstrija na primer je prav sovravna kartelom, ali vzlic temu koraka z Nemčijo na delu vseh drugih držav, kot najbogatejša na kartelih. V Avstro-Ogrski obstoji nad 100 kartelov. Pri nas se izdelujejo v karteliranih tovarnah skoro vsi predmeti, ki se najbolj potrebujejo pri gospodarstvu. Na Nemškem je celo 380 kartelov, kateri so porazdeljeni v 15 oddelkov. Tudi povsod po drugih državah so karteli ali najmanj jih ima pa Anglija. Ta država je v tem oziru najbolj zdrava. Jedino tekstilno industrijo oskrbujejo karteli, ki obvladujejo trg kar z eno petino svetovne produkcije. Razvoj kartelov je mednaroden in se ne da obravnavati z stališča posamezne države. Narodnostnih kartelov ni in napačno je tudi mnenje, da karteli znižujejo cene. Le jedino pri konkurenci so cene nizke. Ako se je pa konkurenca vničala ali se združila z drugo, to se pravi kartelirala, potem pa takoj poskočijo cene kvišku. Cene so potem, kakor že omenjeno vedno višje, kakor pa cene istega predmeta v inozemstvu. Z osnovanjem kartelov je trgovina zgubila svojo samostojnost in pomen. Za trgovca je nastal takorekoč nekaj Numerus clausus. Samostojni trgovski stan je padel in trgovci niso sedaj nič drugega, kot nameščenci kartelov. Neka druga, narodno gospodarstvo težko oškodujoča konsekvence osnove kartelov, leži v tem, da ostanejo narodni dohodki vedno stabilni. Izginejo pa radi kartelov gospodarsko bolj slabi, kar pomeni zopet veliko oškodovanje države in družbe sploh, ker postane za njo prehitro pogin. Uničenje gospodarsko bolj slabih se vrši brez vsakega razvitka. Na eni strani se tira velika masa delavstva v žrelo anarhizma, na drugi pa značijo plutokratski snovatelji kartelov nekako moralično dekadenco. Neka stvar pa, ki živi veliko premalo pozornosti, kot posledica osnove kartelov je pa ta, da izginja pojem o lastnini. Vsakdo hoče svoj denar sam imeti v oskrbi, samo da bi na tak način mogel dobiti kolikor mogoče velik dobiček. Tako ravnanje je nevarno, ker zapelje počasi k socializmu. Karteli so pa tudi v jasnem nasprotju s krščanskim svetovnim naziranjem. Po njem naj kaka stvar ne služi samo meni, ampak mora služiti v dobro vsem. Žalibog so postave naše tako pomankljive, da ne morejo nastopati proti kartelom. Ravno tako, kakor ne morejo postave delovati uspešno proti korupciji, tako tudi ne morejo nastopati proti drugi rak rani družabnega življa, proti kartelom. Samo pravna nepopačena družabna moč, ki se zajema iz krščanstva, zamore proti tem škodljivcem nastopati. Javno pravno razmerje med raznimi stanovi in gospodarskimi faktorji se mora priznati.

Ako bo zopet družabna morala na površju, potem izgine socialna morala. Dandanes žive ljudje zaradi pridobitke. Denarno in razno drugo oderuštvo mora biti kaznjivo. Jedino jedna učinkujoča postavodaja proti oderuštivu spojena z strogim državno kontrolo zamore preprečiti in uničiti škodljive izrodke kartelnega razvoja.

Prodaja Lloydovega arzenala.

V zadnjem času se je mnogo govorilo o projektirani preložitvi Lloydovega arzenala v Žavljah, kar bi pa bila velika napaka v tehničnem, kakor tudi gospodarskem oziru. Nova luka, katero delajo v Miljskem zalivu, je od treh valovolmilcev, katerih eden je 500, drugi pa 1600 metrov dolg, zelo dobro zavarovana. Ti veliki in dragi jezovi varujejo celi zaliv okoli Milj, v katerega severnem delu se zgradi nova Fran Josipova luka, a v srednjem severnem delu se pa nahaja pri Škledju takozvani lesni pristan. Pristanišče za petroleje je sedaj skoro zapuščeno, ker pride skoraj ves petrolej iz Rusije sedaj po železnici preko Galicije. Tudi tržaške rafinerije dobe po železnici potrebno množino petroleja. Novo pristanišče pa kmalu ne bo več moglo zadostovati naraščajočim potrebam, ter se bo moralo razširiti po celem zalivu. Bilo bi torej neprevidno tako napraviti kot je Lloydov arzenal preložiti nekoliko dalje v zalivu, ker bi to stalo ogromno svoto in bi se moralo pozneje zopet dalje preložiti. Preložitve arzenala bi bila sploh prav velika napaka v gospodarskem oziru. Večkrat se je že povdarjalo, tudi na občnem zboru Lloyda, da se mora Lloyd iznebiti arzenala, ako hoče popraviti svoje finance. Nič bi ne zboljšalo položaja, ako bi se tudi vpostavila posebna uprava ali pa sestavila akcijska družba za arzenal, ker bi največ delnic pripadlo zopet Lloyd. Finance se zamorejo popraviti le s prodajo arzenala. To je jedina odprava. Vsa tozadevna pogajanja z angleškimi ladjarnicami so se do zdaj razbila in tudi osebno prizadevanje glavnega ravnatelja Frankfurterja so bila brezuspešna. Glavna težkoča za prodajo je bila in je visoka cena zemljišča, na katerem stoji arzenal. Jedini mogoči kupec je vlada, ki bi lahko porabila sedanje delavnice arzenala kot skladišča. Drugi kupec bi ne mogel porabiti obširnih delavnic. V tem slučaju bi tudi mesto pridobilo gospodarski nadomestek za zgubo Lloydovega arzenala, ker bi se hitreje dokončala zgradba pristanišča. Za ta slučaj bi bila prodaja arzenala zelo jednostavna. Kakor znano, se je predlagalo prodati arzenal neki laški družbi v Trzinu. Plačala naj bi družba s tem, da bi zgradila nove ladje za Lloyda. Izražena bojazen, da bi bil arzenal v Trzinu bolj izpostavljen nevarnosti od strani Italije, kakor pa v Trstu, pa ne velja. V slučaju vojne bi bil sedanji arzenal, kakor novi pri Žavljah, izpostavljen ravno tako nevarnosti in še bolj ko oni v Trzinu. Sicer se bo pa moralo v slučaju vojske tako

opustiti gradnje in popraviljanje ladij izven vojnega pristana vsejedno, ali bi bila ladjedelnica v Trzinu, Trzinu, Kopru ali pa kje drugje. Preložitve arzenala v zaliv pri Miljah je skoraj izključena. Ostane torej na razpolago sedaj samo še Koper ali pa Trzin. Oba sta precej oddaljena in bi potegnili pri preložitvi delavce seboj v bližino ladjedelnice. Za Trst bi bila volitev enega mesta kot drugega vse eno. V Kopru pa bi Lloyd tudi ne ozdravel od svoje rak-rane, namreč slabih financ. Dobil bi zraven še težje breme radi visokih stroškov, ki bi jih povzročila preložitve arzenala in katere stroške bi tudi svota za prodano zemljišče ne mogla pokriti. V Trzinu bi se v tem slučaju finance veliko prej popravile, kakor pa v Kopru.

Stanje nemške tekstilne industrije. V Berlinu so se zbrali odposlanci vseh bombaževih predilnic in sklenili pozvati vse predilce in tkalce, ki delajo še čez deset ur, naj omeje število delavnih ur na deset, istočasno naj tudi povišajo cene preje, ki je v zadnjem času precej padla v ceni. Zveze nemških predilnic mislijo, da se bo saniral trg s to uredbo in ko se bo to izvršilo, bodo pa še dalje omejile delovanje predilnic.

Nova carinska tarifa v Braziliji. Brazilijanska vlada namerava uvesti premično carinsko tarifo v prid onim državam, ki podpirajo in pospešujejo braziljski izvoz. Povod za uvedbo tega novega carinskega tarifa je dalo povišanje carine na kavo od strani Nemčije.

Tržne cene v Mariboru. Pšenica (100 kg) K 28.—, rž K 19.—, ječmen K 18.—, oves K 20.—, koruza K 18.—, proso K 19.—, ajda K 16.50, sladko seno K 12.—, slama K 6.—; 1 liter mleka 24 vinarjev in eno jajce 6 vinarjev. 1 kilogram fižola 28 vinarjev, leče 64 vinarjev, krompirja 10 vinarjev.

Pokojninski zavod češkoslovanskega denarstva izkazuje v svojem razvoju v vsakem oziru najpovoljnejši napredek: do 30. junija 1909 je naraslo število zavarovanih uradnikov že na 3075, za katere je bilo vplačano na prispevkih 351.779 K 22 h in na dokupnih premijah za odslužena leta 94.010 K 13 h. Poleg tega znaša založni fond Ustredni banke čeških uporitelen kakor ustanoviteljice zavoda 40.000 K; 6 vdovam je bila izplačana odpravnina v znesku 5.220 K. Pokojninski zavod češkoslovanskega denarstva je poleg že prej ustanovljenih institucij (Pokojninski zavod nemških hranilnic s 12.000 člani, Pokojninski zavod sladkorne industrije s 3500 člani) največji nadomestni zavod za zavarovanje v Avstriji, a je z ozirom na številne, dnevno prihajajoče prijave pričakovati, da bo število članov tudi za naprej najhitreje rastle.

Književnost in umetnost.

Za naše društvene pevske zборе! „Mešani in ženski zbori.“ Pod tem naslovom je izdal Fr. Ferjančič krasno zbirko skladb, ki bodo izvečine prav kmalu postale brez dvoma najmičnejše točke na sporednih vseh nekoliko bolj izvežbanih društvenih zbore. Ferjančič lepo napreduje. Začetkoma se je poskušal s prijetnim prirejanjem narodnih pesmi. Sedaj jih ne harmonizuje samo, marveč jih prireja uprav umetno in vendar priprosto, tako da skladbe ne delajo nikjer velikih težav. Poleg tega pa nastopa s samostalnimi kompozicijami, ki so sicer za izvrševanje dokaj lahke, a imajo vendar svoj lasten, deloma nov izraz. Navedena zbirka obsega (sledede mešane zборе: 1. Pozdrav slovenskemu domu. 2. Tone solnce, tone... 3. Planinarica. 4. Pustni večer. 5. Solnce čez hribe gre — ter ženske: 6. Na morji. 7. Šivilja. 8. Plevice. 9. Rožmarin. 10. Lahko noč. Štev. 3 zahteva za narodni napev sopranov, štev. 5 tenorjev solo, 4. Št. 6a, kjer je vsaka izmed petero kitic na poseben, deloma uprav izviran način prirejena, nastopata poleg zbora sopran- in alt-solo. Ta poslednja številka Rožmarin bo napravila gotovo izreden utis, kjer se bo primerno lepo pela, in vedno iznova zanima vsaka kitica, čeravno obsega partitura sedem strani velikega formata. Po dolgoti jo prešega še 10 strani dolga zanimiva skladba Pustni večer. Najkrajše med samostojnimi zbori je pa Gregorčičeva pesem Tone solnce, tone... priprosta a nežno in globoko občutena. — O teh skladbah resnično veljajo besede nekega kritika, da kar kličejo bo zborih. Naj se jih naši pevski zbori z veseljem lotijo, uspeh bo obilen! Katoliška tiskarna v Ljubljani je obsežni zvezek (43 strani) tiskala na lepem papirju; stane partitura 3 K, glasovi (po dva skupaj tiskana) po 50 v. S. S.

Soseda Razumnika prasičereja, ki jo je o. kr. kmetijska družba kranjska izdala po prof. dr. L. Steurner nemškem listu 1. 1904. kot IV. zvezek svoje „Kmetijske knjižnice“ v slovenskem, od družbenega ravnatelja Gustava Pircu prirejenem prevodu, je že zdavnaj pošla ter je zato družba ravnokar priskrbela drugo izdajo. Besedilo je ostalo neizpremenjeno, pač je pa dodan pregled vsebine po abecednem redu, ki bo vsakteremu dobrodošel, ki išče v sicer kratkem, a glede vsebine obširnem navodilu za umno prasičerejo odgovor na kako vprašanje, tiče se praktične prasičereje. Druga izdaja pač ne potrebuje posebnega priporočila, saj razširjenje prve izdaje v več tisoč izvodih in vedno povpraševanje po knjigi, ki je povzročilo pete druge izdaje, najbolj dokazuje, kako dobro je došel ta poljudni spis našim kmotovalcem. Povsodi je zapaziti dober sad, ki ga rode zlasti nauki soseda Razumnika, in tudi naši gospodarji vedno bolj spoznavajo resnico dr. L. Steurnerovega gesla: Srečo v kmetijstvu dela razum. Knjigo „Soseda Razumnika prasičereja“, ki je opremljena z mnogimi podobami, dobivajo družbeni udje po 1 K s poštnino vred (denar je naprej poslati), za neude in v knjigotržništvo pa stane 1 K 10 h brez poštnine.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Absolviran petošolec išče primerne službe. Naslov pove uredništvo „Straže“.

Brata Rieger, c. k. dverna tovarna orgelj, Jegerndorf, avstr. Šlezija, se priporočata velečastiti duhovščini. Cenik zastoj! 127

Novozidana, dvonadstropna hiša, 8 let prosta davka, s popolnoma novo opravo, lepim dvoriščem in majhnim vrtom se pod ugodnimi plačilnimi pogoji v Mariboru proda. Kje, pove upravništvo lista. 132

Stare dopisnice s znamkami kakor tudi kuverte in znamke kupuje po najvišji ceni Karl Navratil urednik, Dunaj 18/1 Leitermayergasse 36. 126

Edina narodna čevljarska trgovina Štefan Strašek, Celje, Koraška ulica št. 8 priporoča svojo bogato zalogo čevljev za moške, ženske in otroke. Izdeluje se tudi obuvale po meri in se da na obroke. Najnižje cene! Postrežba točna in solidna. 130

2 učenca z dobro šolsko izobrazbo iz boljše hiše sprejme v trgovino mešanega blaga Adolf Eichberger, trgovec, Slivnica pri Sv. Jurju ob juž. žel. 129

V trgu Šmarje pri Jelšah se prodaja posestvo, obstoječe iz hiše z večimi sobami, kuhinje, prostorne kleti, vrta za zelenjavo, njive in vodnjaka v bližini hiše. Posestvo je jako primerno za penzionista, ker je blizu kapela, kjer se lahko mašuje, primerno je tudi za roko-delca. Cena 6000 K. Natančnejša pojasnila daje Dragotin Zelič, organist, Šmarje pri Jelšah. 131

100 kg ovsa stane 14 K če se en del ovsa nadomesti z molasin. Sestavina iz 5 kg ovsa in 2 kg molasina ima več vrednosti kakor sam oves. Molaskrma je sladka in ima 35—40% sladkarja in je najboljša krma za konje in drugo živino. 50 kg stane brez vreče franko na vsako postajo 7 K, če se naroči cel voz, drugače 7 K 50 v. K. Stein, Dunaj II, Praterstrasse 54. 128

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 33.

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela :: 53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

SMRT

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega kateri naroči sedaj belo platno v veletrgovski hiši

R. Stermecki, Celje (Štajersko).

Štajersko platno m.	po 36 v.
Slovensko platno m.	po 40 v.
Savinsko platno m.	po 44 v.
Vojaško platno m.	po 46 v.
Domestih platno mehko m.	po 48 v.
Gorsko platno debelo m.	po 60 v.
Istrija tkanina, mehka m.	po 54 v.
Holandska tkanina, mehko m.	po 60 v.

Vzorci zastoj in pošiljatev čez 20 K franko.

Za nakup priporočamo trvdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Restavracija

Narodni dom
v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno keglišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

37
Lojzika Leon.

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica šte. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah. 48

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupl, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobice. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Slikar in pleskar

Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavnemu duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::

Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Solska ulica 2.

55

Cerkveni slikar

Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško stare umetne slike. Sprejema vsa večja dela: slikanje cerkvâ v različnih slogih, cele notranje poprave cerkvâ (v tem slučaju poskrbi in posreduje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence. 23

Slovenci! Podpirajte svoje somišljenike!

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podo-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev).:::

Tlakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udele-
::: vanje napisov v iste. :::

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru

uljudno naznanja, da se preseli s 15. avgustom

v Stolno ulico šte. 6.

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za
tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri
nizkih cenah, tudi mesečna stano-
vanja s hrano za letoviščarje; izborna
kuhinja, vedno sveže pivo, različna
vina; po letu senčnat vrt; vozovi
v hiši vsak čas na razpolago: : :
51

se priporoča za obilni obi.

Točenje vina „POD VEJO“

v Čolnikovem vinogradu
na „Rošpahu“ je zopet

otvorjeno.

Za obilni obisk se priporoča
Terezija Čolnik.

V trenutku uniči ogelj

mnogim posestnikom poslopja in
s trdom spravljenih pridelke. Ni-
majo pričakovati izdatne pomoči,
ako niso dobro zavarovani

Kdor potrebuje tozadevnih pojasnil,
naj se obrne na Vinko Vabič-a
mlajšega, trgovca in okr. zastop-
nika Dunajske zavarovalne družbe
v Žaleu. 108

Zavaruje najceneje!

Skrbi za takojšno in kulantno iz-
plačilo oškodovanim!

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi
preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih
oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga
vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

78

V nujnih potrebah se vsakovrstna
obleka v 24 urah zgotovi. :

Pohištvo

Velika zaloga pohištva od najpreprostejšega
do najfinejšega v vseh slojih se dobi po
znižanih cenah pri 34

„Obrtni zadrugi mizarских mojstrov“
v Mariboru, Grajski trg št. 3 pri črnem orlu.

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila
različnih moštane, kelihov, ciborijev, les-
tencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno
orodje popravljam pozlatim in posrebrim v
ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim! 38 Svoji k svojim!

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta šte. 5

Zastonj

se ne trži, ampak po zmerni ceni s ti-
skovinami za posojilnice, ki so pri lju-
bljanski ali celjski zvezi, za občinske
urade, za krajne šolske svete in šolska
vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce
obrtne in zasebnike in vsa društva.
Krasne diplome za častne ude, zavitke
in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za
društvene veselice, lepake in letake iz-
deluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trži, pač pa po nizki ceni s
trgovskimi knjigami, odjemalnimi knji-
žicami, papirnatimi vrečami, kredo, svin-
čniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami
za tombolo, lampijoni, papirnatimi kro-
žniki in serviet, pismenim papirjem v
mapicah in kasetah, albumi za foto-
grafije in razglednice, spominskimi
knjigami za gospodične, vsakovrstnimi
razglednicami. : : :

Zastonj

se ne trži, pa ugodno kupite podobice
za molitvenike, slike v spomin na prvo
sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno
z milo godbo po 15 K in 20 K, sten-
ske slike papeža, cesarja, škofa, raznih
svetnikov, rožne vence iz ribje kosti,
lesa in kokosa, svetinje iz aluminija, ki
nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake
vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri
: : bolnikih in križe viseče za steno. : :